

K'OT'OKƏ- IKA

Ashonatə Beyona

1. Ashonatə beyonə perediyo -70

Jamə k'os'a:-

Daniruwotsə k'ot'ə hanə bodani'okonə:-

- ⇒ Ashə uratsi atsonat shishi atsotsi galituno
- ⇒ Boshishi atsotsən bogalo kewituno
- ⇒ Geyitə keewotsi galituno
- ⇒ Bok'alo kewituno
- ⇒ Bo tookə falo terəwerituno
- ⇒ Bo atsə s'ayino kotetuno .

1.1 Ashə uratsi atsi kaya- perediyo - 13

Danani shiritsi k'os'owotsi :-

Daniruwotsə k'at'ə han bo'ishi okonə:-

- Bo uratsi atsi k'at'i shuutso s'erə kitsituno.
- Jamə atsi k'ayotsə k'aalo kewituno
- Bo atsi s'ayinə koti malo kewituno
- Bo atsə jami s'ayino kotetuno

Dananə detsotsi:-

1.1.1 Atsi k'at'otsə shuutsa (Dani kayi 3)

1.1.2 Atsi k'at'otsə k'ala (Dani kayi 3)

1.1.3 Atsi k'at'otsə s'ayinə kotə kota (Dani kayi 7)

Dani eenə keewotsi

Ashə atsi kayotsə shuutsa:-

Ashi uratsi atsi kaya eetoni awonə bek'eyəru ashə atsotsi ete.

Eenə eenotsi:- tooka, bara, bimba, mac'a, kishonatə tufa, tookoniye dambi atsi kaya.

Jamonə bimbe dambe datsetə atsotsə faano.

manotsi :- s'ira, waaza, aawa, shint'a, nona, k'ewa, noni k'indonatə k'osh k'oshona ---

Tooke dashona bimbo bədatsetə, bimbo tooko kurefe. Bimbe dashona, arona, gerona, mac'ona, gebona, kishonatə tufonə datsetuno.

Geronatə mac'ona ashə eed'o shengshitə dagitsi atsəno. Asho gitə kisho detsəfe kishi atsi kayotsi :- kishi iis'a, ila, kishit'ernatə jabona. Asho bəgitə kishatse tatsə jabo detsəfe. manə etoni ikə kishatse utsə jabotsə fano'eta. utsə jabotsitsəna ikoni k'awunətə s'ada. manə ində jaba etefo.

Tufo dashi atsi kaya etefo. tufi atsi kayotsi :- shoka, gimba, gubəronatə tufit'erona. Tufi t'erokəna k'ilutsonatə jabonə datsetuno. Tufi jabotsi kishi jabotsənətə bo'ayo tala.

1.1.2 Atsi kayotsə k'ala :-

Jamona ashə atsi kayotsə finoni wokinə k'aloni aawodonə kayituno :-

1. Finarə moowosha
2. Sababiyatse orosha
3. S'ayin kotosha
4. Galo t'iwitsosha

Asho kashonə beyarə bə moo k'ezosha fiinogeyituwe. Fiinosha bə atsə jamo jen oto geyituwe.

Ariyosha :- Aawo fiinə naronatə aak’o bəwotunə s’ilosh k’alituwe. shuuts ari fiino bifiinətsok’o aawonə s’iletuwe. Bek’eyiru fiinatse kishonatə tufunə giwituno Asho kishonatə tufon goshi fiinotsi bəfiinefo meejagono gushetuno k’osh k’osh fiinetsəno fiinituno.

Asho bəuratsi atso bək’aləfuni fiinarə máá barush bəwoterawona balanəgaratse bo’atso baziyosha. waazonatə aawona shishonatə bek’ona balanəgarutsinatə boshunətsə ashonə danosh k’alituno. kishunatə tufunə ikə otide balanəgaro anituno balanəgaro bek’onomawiyala aashonatə k’ayifarusha tufu k’alituwe. Asho jenə otosh bi’atso s’ayinonə koto geyitwe. Aatsə mashonəmo ayidek’ə shenge. kishotsə no’atsi s’ayinə kotə barə bəwoterawona no taho s’ayitsosh bo’otitwok’o daneke.

Ashə ouratsi atsoni ikə galitsi dano danosh k’alituwe. Aawonə bek’onə, waazonə k’ewude, s’afanə deshəde ikə galitsi keewo danosh falefe shengonatə gundon danosh falituwe.

Atsi kayotsi

bofina

- S’ira----- gok’o ak’onatə aawatse bazituwe.
- Aawa----- s’ilosha /bek’a/.
- Waaza----- k’aarə k’ebosha /shishosha/.
- Nona----- keewonatə móósha.
- Gasha----- misho k’aritso sha.
- Albera ----- fadosha.
- Bimba----- tookə kurusha, Aamanosa.
- Mangəra----- kuro kurosha.
- Mac’onatə gerona----- Atsi sheng kotosha
- Kisha----- Fiinar móósh, balanəgaro baziyosh

Tufa----- atsə kurosh, finar móósh shaawosh
k'alitusue .

1.1.3 ATSI KAYOTSƏ S'AYIN KOTƏKOTA

Atsi kayotsə s'ayin kotə kototse tuzona nana'osh bo'atso aak'o bokotetuwok'o daniyo geyituwe. Bo'atso s'ayinonə detso bok'azala bo'atso bodetə kic'o keewo geyituwe.

Mansha ashə atsi kayotsi s'ayitsə de'e detso geyitwe Ariyosh:- notookə s'iro mashonatə filonə no'atsə shibitə kashetsotsi bazituwe. Kashetsotsi eteyiruwotsi:- s'us'o, s'indo, Tinaho, arətsotsi---- mansha no'atso s'ayino bək'azala kashetsotsə no'atsə shibituno.

Gash muc'o, s'əngutsə k'aponatə tufə mashona geyituwe. Asho bəgasho moc'o bək'azala bəməáatsə misho bəgashotsə orarə jerəmiyotsə shiba bəwotiti bənono bəshuuk'eeti.

S'ungutso bəgenzworə k'apo k'apo k'azeyala kiima bəkakuweti jerəmiyotsə kiimo bodatsiyala karini boshibitə. Notufo aawonə bəbuk'iyal ikənoto masho geyituwe. Notufo kari karinə bəkiiməfo manə bəwotiruwoni ikoke turə ikokə noshairuwotsəna nos'azitə s'azəman kimo mande shok'ə shak'o bədowetə.

No atsi s'ayino korəde k'osh k'osh shodotsi no atse baziyo falituwo. s'ayinawotoni beyoni ashə bəgenewi'e okona notohi shinatse jitso doratse.

Kisho masherani móóni ayi shoda bədoweti:

DANI T'IN T'INA

Daniyituwo/wu daniruwotsə mas'afonatə daniyiruwots mas'afoniye k'oshə mas'afont carəteriunə mayide daniruwotsi shengsh daniya.

Daniyiruwo:- danhanə han tooko bədaniwora danirowatsi aato shenga. Ariyosha urats atsi kayotsi kitsuwere? erə aata. hanatse turə daniru iko tuzəde atsi k'at'ots kitsərə boshuutso bəs'egetuwok'o wosha. Daniruwotsə bo'atsi shuutso bos'egetuwok'o woshe hakonə k'oshə arotsənətə modeliyotsən s'ilərə bokitsituwok'o woshoni danaə shengshə bodantuwok'o woshituwe. Daniruwotsə bo'atsi kayotsi danərə bokitse okona atsi kayotsə kalatse shiyetuno.

Ariyosha:- tufə shaawa bəfiino .

- Kisho s'afoshə k'alituwe.
- tookoni gawosh falituwe/nibənədek'osha/

Tooko, tufonatə kisho jamotsə k'alona tarikiyonat tururonə deshide danirowtsəsh daniya.

1.1.3 T'iintsə atsi kayotsəna s'ayinə koto kotona shiyarə s'ilefə fiino daniyo geyituwe.

Arəyosha:- Gash muc'i mito mayide daniruwotsə bogasho bómuc'ituwo k'o wosha. Jamona:- Daniruwotsi botooki s'ayino botookonə bokewoniye k'oshoni bogalowotse aatso bəbeyala bo'atsi kayotsə s'ayinonə detsefok'o danituno.

Arəyosha:- Kishonatə tufonə mash masho daniya k'oshoni no atsi kayotsi s'ayinonə kotə k'azoni bədowetə shodotsi arəyon bosh keewa.

DAND AYIYI K'AC'A

Daniyuruwo/wu bogalotse datsete keewi tooka haneton jagetsa dane ayiyi k'ac'owotsi kitso falitune .

Hane jishone t'inetsa dane ayiyi k'ac'owotsi:-

- Asha uratsi atsi k'at'otsi kitsite ara wokinane modeli yotsi..
- Atsi kayi fiino /k'alo) kitsite arotsinate foto garafiyona.
- S'ayine kotosha wotite k'ac'owotsi jamowotsanamo gash muc'i mito, andi gasha muc'i burishiyonto nokoriya.

DANI MALA

Shiyeya, fiina, aatonate aaniyona-----

K'ORI MALA

Daniruwo/wu danehan bedaniyore aapi aato aatuno.

Arayosha:- Daniruwots bo uratsi atsi kayotsi.

S'afde'e bokitsituwok'o woshuno boatsi kayots k'alonate s'ayine detsadetso bokewetu wok'o aata. Daniruwots bodaniru dano boshane begalo daneti fiino fiinade bokitorsa bewotatsotsana bo' atsi s'ayino bokotona shoyore.

TEROWERA 1-1 ANIYOTSI

- A,   1. Nona, bara, tooka, Aawa, waaza
          2. Kishi iis'a, Aara, Jaaba.
          3. Nalaka'a, Gubera, Gimba
          4. Asho gitane waazo detsafe

- Bi.   1. Ci   2. A   3. Bi

TERƏWERƏ 1-2 ANIYOTSI

1. Ara	4. koota
2. Ara	5. Ara
3. Ara	

TERƏWERƏ 1-3 ANIYOTSI

1. Masha	4. Muc'a
2. Masha (fiila)	5. K'ut'a
3. K'ut'a	6. Foka.

1.2 Ahishi atsa –k'at'i perediyo - 20

k'os'a :-

- ⇒ Shishi atsotsə k'alo kewituno.
- ⇒ Shano bek'ona shaani t'up'otsi galituno.
- ⇒ k'osh k'osh arutsi s'ilonə galituno.
- ⇒ k'osh k'osh k'arotsi shirə galituno.
- ⇒ shishonə bogalo kewituno.
- ⇒ k'osh k'osh keewotsə shaawo fadərə galituno.
- ⇒ ikə ikə shak'o shik'arə kewituno.
- ⇒ kaamonatə ank'onə shuu'arə danetuno.

K'ot'anə detsowotsi

1.2.1 Shishi atsotsə k'ala k'at'i perediyo-3

- Aawo	- Shit'a
- Albera	- Gok'a
- Waaza	

1.2.2 Shishi atsotsə k'ala k'at'i perediyo-3

- A. Bek'a   Di. Shuu'a
Bi. Shink'a   E. Shu'a
Ci. Fada

Dani keewi s'ap'owotsi Shishi atsotsə egəno ?

Daniruwodani mas'afatse keewi tookə 1-2 shirutse shishi atsotsi kitsiru aro fa'e manotsu taawi matsonə

1. waaza   2. Aawa   3. Shint'a
4. gok'a (shitsa)   5. Albera. Hanots uutsə shishi atsotsi.

Awudə shishi atsa etoni waaza, Aawa, shit'a Alberona bimbe dambe datsetə ashə atsi kayotsi gok'a etetsə shishi atsi kayoni shinə baron datsetə barə bəwoterawona no atsə jamatse datsetəka k'osh keewona jamə noatso bi'ip'eyi gok'ona.

1.2.3 Shishi atsi k'ala:-

No atso unə aawi fiino bəfiiniri shishi atsotsə matseyona hanotsitse iko bəshapiyala no atso giworə nonibatsok'o fiineratse. shengəshəde giwoshəratse Arəyosha:- Ashə iko k'aro shisho bəməwiyala sababiyotse kesho bikic'ituwe sababiyotse keshosh k'osh ashə tep'o geyituwe ete. Nogok'o galitsi otonatə egonə detsetuwe. Ariyosha:- k'es'onatə ak'onə bəwoto keewituwe mitsitə keewotsə bobeyo nodanetə nogok'one. Jamonə noshishi atsotsə nojeno kitsituno hanotsitse iko bəshapiyala dure wokin doge ete etefoni.

Manə bəwotətsotsəna noshishi atsotsi shengshəde detso noshəbəgeyituwok'o daniruwotsəsh daniyo geyituwe.

A, Bek'a

Egoneya nobek'eti?

keewi iko bek'osh k'alitə shishi atso ebi? itə aniyo aawa bəwotiyala arə itəna it galotse datsetə keewotsi bek'osh k'alituwe. keewu iko bek'osha aawə baro fino falatse keewotsi bek'osha shano geyituwe nobek'etə keewotsə shanonəton ton kiyo geyituwe. Aawo shani t'upa shano keewotsatsə k'ot'arə no aawomand bəgolora baro nobek'eti.

Shano ak'owe biazeti?

Aawi shanoni aze shane koc'ə egosh bət'aliwiruwok'o danəfəte Aawu nogalotse bət'afiruwoshe. Ashitsu bəbeyora koc'ə koc'a shano be'efe.

Dawuno bi'alora k'enotsə daro shanifəno. Aawuwu k'eniye, datseosh karəno otətsi k'eni. k'enə jamotsə botookə shanodetsəfəno ashitsu bətooki shano deshatsani, shano bədatsiri aawukone . Aze shanotsiye k'osh shani t'uponi ashə fiinətsə shanotsə fano. manotsəmo:- Amopolə, kishi batiriya fanosiya, masho, shaamo, lambonatə arətsotsi. . . .

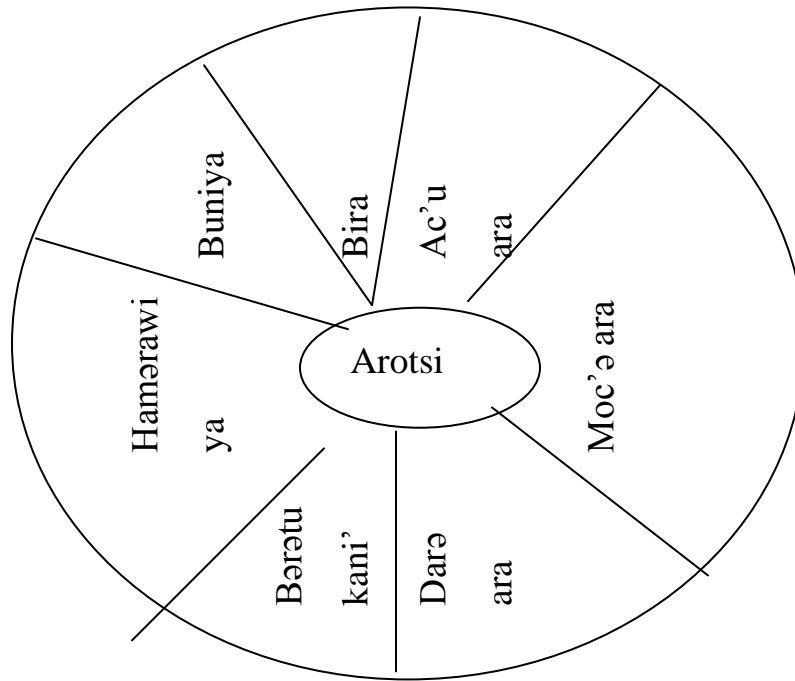
Arotsi bek'onatə galona:-

Keewotsi egoneya nogaliti? keewotsi galosha ayi weerotsə fano werotsite ikoni bo'arə gale. Ariyosha moc'ok'o tahona darə arətsə tahatse galo falefe. ayi naarə arotsə fane manotsi:- darə ara, ac'u ara moc'ə ara, bira, ak'a, nas'a, ...

Hanək'ona k'osh k'osh keewotsi k'osh k'osh aro detsosh falituno wokinəmo ikə keewo ayi aro detsosh falituwe. Ariyosha:- Mangoyi miti arona keewo faletuwe.

Nodatsi sendek'alami arotsi keewo falefe Manotsi:- moc'i ara, ac'u are, bira. Benshangul Giməzə sendek'alamo k'os'o aroniye? keewo falitute? Arotsi galosha k'osh'k'osh worəfisi maayotsi bek'o falitute.

Ariyosha:- Shungurət'o, kaarootiyo, Birə s'ap'o, tobo, shuwo, seelat'o k'osh arodetsəfəno. Fuudotsə atsatse k'osh k'osh aro be'efe. Ariyosha Ariyifuudonatə sufi fuudo bo aro ac'uwa, bi'ari.

Shani arotsi sawatə bodəfəno. Manotsi VLBGYOR eti k'awitsəde k'op'onə danekəno.

V- violet – Hamorawi

Y- Yellow ac'u ara

I- Indog/**ወይንጢጅ**

O- Orange/ Bərətukaniara

Blue/ darə ara

R- Red /Bira

G- Green/moc'iara

Nas'ə keewo bek'a etoni shawatə arotsi goliya ete. Ak'ə aro bek'a etoni jamə aro aak'onə k'otoewutser ete. Birə are bek'a etoni shərətə ari shanonə k'ot'eyarə birə aro keewo no aawotsə bəgoliti eta.

Bi. SHISA:-

Noshishəfo egoneya?

Asho gitə waazo detsəfe waazoni shishosha bək'aləfo. k'osh k'osh k'arotsəfano. Ariyosha:- Gizik'aro, Motori k'aro, dubi k'aro----- fa'e Maagizotsə k'aro bodi gizotsə k'aratse k'oshe. Ariyosha:- Girazi k'aro mereeri k'aratse galo faləfone motori k'arotsə k'osh k'oshno. Ariyosha k'ac'i motobilo tərakəteriyatse/gushi motobilatse) bək'aron galituwo.

Dubi k'ac'otsi gitonə kayide s'ilofalituwo.

A, Jonəgonə fiiniru dubi k'ac'owotsə Ariyosha turaro, harəmonikon, sakəsəfonə-----

Bi. Jokonə fiiniru dubi k'ac'otsi Ariyosha:- Gitariyonatə, t'imbona keewfalefe.

Dubi k'ac'otsi Jotsətsonatə Andətsona erətrə giton danefe.

Ariyosha:- Jotsətsoni:- bambo, turaro, t'imbo----- Andətsoni:- Gitariyo, sakəsəfoniyo, jazəna----- Dubi k'arotsə shengona waazonə shide galo falifone. Manəsha k'arots atsots shiyo falituno. k'aroni:- Genewoshəka, shiyanika, Tek'ik a wokin shatikə otoshə falituwe.

Ariyosha:-

Genewikə k'aroni dubo, indonatə nihi jamə atoni.

Shiyanikə k'aroni:- Ep'o, k'ononat k'et'ona.

Tek'its k'aroni:- Dufeyonatə gumi k'arona.

Tek'its k'arotsi shide balang aratse faro falefe.

Ci. FADA

k'osh k'osh shaawots fadərə daneetuwe. shaawotsi nodanetə noshishi.

atsotsəne Albero k'osh k'osh shaawotsi galo faləfone.

Eeneenə aawodə (4) shaawotsi

1- S'aama	2. Shasha
3. Shaawa	4. Berə berə erəka

Ariyosha

Səkori shaawoni – Shaawa/bena/

Lomi shawoni – Shasha

Embəreshi shawoni – S'ama

Berishawoni – Berə berə erəka.

Koni etetsə keewotsə bo'ego nodanawo fado shengatse.

Di. Shiink'a

keewotsi shiink'o nofaliti shit'ona duməkano nobədetSORA keewotsi shiink'o falatsone. manə bəwotətsoni noshit'otse datseyiru shak'ə shishiru bofiino shengshəde fiion falatsəno ete.

Shik'o faadok'o shengonatə gondona erərə s'iloshə falefe. No shunətsə misonatə no shit'ətsə misonə shik'onə dano faləfo.

E. Shuu'a

keewotsi egoneya noshuuti? keewotsə bokaamonatə bo anək'onə shuu'onə danetuwo keewotsə kaamonatə anək'ona nodaneti nokishon shu'uona

Ariyosha:- masətatwitonatə no atsi gok'ona anək'əne.

Nokariru tahotsi anək'a wokin kaama otoshə falituno Ariyosha:-

Nayinoliyonatə hariyona ank'ə tahi naarə bowoterəna bana tahotsi kanə tahi naarəno.

Dani t'inə t'ina:-

Daniyuruwo took 1-2 (Shishi atsə) daniyosha shini daniyosh otitə keewotsi mayiyo geyituwe. hanshə geyitə keewotsi:- posəter, Ariyotsənata modeliyotsi shino k'aniyo geyituwe. Daniyuruwo shishi atso ego bəwotətsok'o daniyosha aatonə bətiziyalə shenga. Ariyosha. Shishi atsotsə egəno? erərə aato geyituwe. shishi atsotsə egə bowoto danosha shishi atsotsə shuutso dano geyituwe. shishi atsa etefotsi:- Aawa, waaza, albera, shiht'a, gok'a, etefotsi shishi atsotsə uutsə (5) bowotona shengəshəde ariyon wokin modeliyon kitso geyituwe. Manatse tuurə daniruwotsə boshishi atsotsi botookonə bo atse bokitsituwok'o wosha Itə aawo kitsuwere, Itə aawo kitsuwere----- erərə aato geyituwe manatse tuurə itə mayiitsə shishi atsotsə aro wokin modeliyon kitso shenge. Daniyuruwo shishi atsotsə ega bowotonatə bodatseyiro atsi k'at'o bodanihakona bok'alo dano geyituwe. bodanora toharə boshiyara bəshengeti.

Ariyosha Aawo egoshe bəfiiniti erərə bo'aatiyala bek'osha erərə aniyitune. erərə waazo shishosha, shiht'o shiink'osha, Albero fadosha, gok'o shu'osha bok'aliti. erərə daniwone keewiwune.

Fi. SHISHA

Shisho daniyosha shino tepi rikerədiyonatə arətsə k'ari t'up'otsən mayiyo faletuwe. hanə naari fiinatsəna shino k'aro tep'irikerədiyona mayiide bezo geyituwe.

Daniruwots galo bongeyitə k'arostsi:-

- Maa gizi k'aro
- Bodi gizi k'aro
- Motori k'aro - - - -

Daniruwots botookonə bogalotse datseyiru gizotsə k'aro boshishituwok'o ateyale aniyitune.

Daniruwots bogalotse boshishəfə k'arotsi gizikə barə bowoterawo dubi k'aronu bəbeyiruwok'o keewituno.

Daniruwots dubi k'aro boshishor geenewituno. Hanə dabosha k'osh k'osh dubi k'ac'otsə aro wokin modeliyə shini mayiyo geyituwe. ilə/shuutsə s'ilatsəna dubi k'ac'otsə egabooto k'ande kitsa. etoni dubi k'ac'o jokonə wokin jongonə bodozefok'o keewa. shutsi ila asho sheng giwo bək'aliti jamə shishi atsotsə bobeyore bəwoto danik'ərarəni shishi atsotsə k'alonatə shengshəe naana'otsə bədetsetuwok'o wosha.

A. BEK'A

Bek'o daniyosha shini shani t'up'o tsi daniyo keewogeyituwe keewu iko bek'osha shano bəgeyituwok'o keewa. manənə aze gaali shaanonatə ashi fiinətsona keewo geyituwe.

Aze gaali shaanotsə t'up'oni Aawonatə, k'eena bəwoto nokeewi hakona ashi fiinətse shaanotsi Batiriyo, Fanosiyo, Laməbo, Ampoliyo, shaamona masho -----booto ariyotsənatə mudeliyotsən detsəde bosh keewa.

Aro egə bəwoto daniyosha ketə wero daniruwots bokarətsə tahi aro bokewetuwok'o, aata manatse dani mootse datsetə arotsi bokeewituwok'o wosha. bodani hakona shini mayiyyetsə arotsə aro kitsəfetsə daniya.

Bi. SHISHA

Shisho daniyosha shinə dubi k'ac'otsi jotsikonatə andikona bo'etefok'o daniya.

Ariyosha:- Benshangul Guməzitse datsetə dubi k'ac'otsə shuutsobos'eg etuwok'o daniya.

Maniyhakona ashə oto keewitə k'aro daniruwotsə boshishituwok'o kup'iya manatse tep'irikerəderiyon k'adayetsə k'osh k'osh k'arotsi deshəde daniya.

Ci. FADA

Danitookə hanə daniyosh shin daniruwots bomááfə misho aatəde tizeya shenga. Fado bəgeyitə keewatse s'elobəgeyit fado faletə keewotsatsə.

Daniyiruwotsə/wu jamə keewo fadonə jenonə t'ut'onatə dura bowoterawok'o keewa. Manatse shaawi narotsi keewa.

Ariyosha:- mas'o shaaw keew bəwoto keewa. Jamotsə aaudə (4) eenə eenə shaawinarotsi:-

- Shawoni – keekiya, sukari dik'a, kalabera
- Shasha – Lomiya, venegar
- S'ama – k'o'a, biira/dawutsa/
- Berəberə etəka – Bera

Di. SHIINK'A

Daniruwots k'osh k'osh keewotsə shak'o shink'o bofalituwok'o keewa. manatsetur shak'onatə shok'onə bokeewituwok aata. Ariyosha k'osh k'osh fuUdi shak'o, s'uwiru it'anO shak'o--- bogalitu wok'o aato falituwe.

E. SHUU'A

Danəhana k'osh k'osh aatotsi aatonə tuwa. kaanə keewotsi boshuu'ituwok'o ata anək'ə keewotsi boshuu'ituwok'o aata.

Kaamə keewotsi:- Ariyosha:- Shiya, mitonatə----- Anək'əkeewotsi masətawita, t'ud'a, worək'ata---

Man bəwotona:- kaama wokin anək'a bəwoto daneti shuu'one erərə daniruwash keewa.

Danə aayiyik'ac'a

Arotsənətə modoliyona, Batiriyo, Fanosiyo, Laməbo, Ampoliyo, Shaamo, karidiaro, tepiyi rikerədiyo, shengə shak'onatə shok'onə wotətsə keeotsi, kaamonatə anək'a keewotsi.

Dani Mala:-

Fiina, shiyeya, keewa, aatonatə aniyonə duba.

K'ori mala:-

Daniyiruwo daniyosh bətuwora shinə api aato aatuwa.

Ariyosha:- uutsə (5) shish atsotsi bos'egetuwok'o osha.

- Shishi atsotsə k'alo bokeewituwok'o aata.
- Shaani t'up'o bokeewitu wok'o osha.
- K'osh k'osh arotsi bodantuwok'o osha.
- Giztsə k'aro shirə bogalituwok'o aata.
- Dubi k'ac'otsə kaaroshirə bogalituwok'o osha.
- Shaawə naarotsi bokewitu wok'o aata.
- Kaamonatə anək'ə keewotsi ariyo bo'imetuwok'o atta.

TERƏWEƏ 1-4 ANIYOTSI:-

- moc'ə ara, ac'udara, Bira
- mac'ə ara
- Aatso aro deshatse

TERƏWEƏ 1-5 ANIYOTSI :-

- A. 1. ac'u ara
2. ac'u ara
3. moc'ə ara
4. Bira wokin nas'a

Bi. 1. Ci 2, A 3-Di 4. Bi

TERƏWERƏ 1-6 Aniyotsi :-

A, Daniruwotsi gizi k'aro shishiwuno. faleyalo dani moo gizi k'aro k'adade shishiwe.

- Bi. 1. kana-maa
2. shaaka – boda
3. mus'a –aatsa
4. kafa – boda/miti aba
5. Gola – aatsonatə datsatsa.

TERƏWERƏ 1-7 ANIYOTSI:-

- A. 1. Ara 6. koota
2. Ara 7. koota
3. Ara 8. koota
4. Ara 9. Ara
5. Koota 10. Ara

- Bi. 1. Di
2. E
3. Bi
4. Ci
5. A

1.3. BEEBEYA k'at'i perediyo- 37

1.3.1 Beyosh geyitə keewotsi k'at'i perediyo - 22

k'os'owotsi:-

Daniruwotsə han bodani okona:-

Beyosh geyitə keezə keewotsi danəde keewituno.

- Mishona, tahonatə maa naaro keewituno.
- Mishə galefə niwotsi keewituno
- Misho ashosh bəimiru k'alo keewituno.
- Mishi niwotsi galituno.
- Mishəgali amaalotsi shengshə fiintuno
- Taha gali niwatsi keewituno.
- Taha gali niwo danəde taho glituno
- Taho ashosh bəimetə k'alo keewituno
- Tahotsi egor egor karetuwok'ə keewituno.
- Maa gali malotsi keewituno
- Maa k'alo keewituno.

Dani detsotsi:-

1.3.1 Beyosh geyitə keewotsi:-

- A. Mishi k'alوناتə niwu galona /k'at'ə perediyo 9/
- Bi. Tahi k'alوناتə niwu galona /k'at'ə perediyo 7/
- Ci. Maa k'alوناتə niwu galona /k'at'ə perediyo 6/

Dani keewi S'ap'owotsi :-

Dananə keewo eenoni beyosh geyitə keeza keewotsi daniya. manotsi:-
misha, Taha, maa.

Jootsi ashotsi anədi ashotsəkok'ə moo deshatsəno betesh.

Bobefoni datsə gup'onatə miti abatsa. Bomááfonu miti shuwonatə bodi gizo
aazəni. Bo tahnə mara bəteshi.

Beyosh geyitə keewotsi andə sayitatse ashoshə eeno kitsərəne.

Beyosh geyitə keewotsə eenosh bofaliti fiinə eenəshon fiinonə eena etoni beyi shenga ete beyi shenga etoni beyosh geyit keezə keewotsi enəsha ete.

A. MISHA:-

Jamotse beyosh geyitə keewoni misha. kashetsə keewə jamotsə misho datso bok'azala k'irabok'iriti manəbəwoətsotsəna asho k'irək'azowosha k'osh k'osh maayotsi gosho bətuwi.

Mishi k'ala:-

- **Misho ebi bək'ali?**

Jamoniye shino misho bəaliyala kasho aliye mansha misho geyituwe. mani k'oshoni misho jenosh, enosh, kup'osh k'alituwe. Na'a iko enətə ashə eeno bəwotiri misho bəmeyiruwoshe. Bənaarənaaronə misho móó bək'azala kirebəkiriti. maniyə besharə shoda bidetseti Anəgono deshatsə. Anəgə desha asho fiinə fiino falatse.

Jamona mishi naarotsi ayino. k'osh k'osh mishi naarotsi k'osh k'osh k'alinaare bo'ineti.

Mishotsi:- S'adika, Anəgonatə k'es'ə iməkonatə shodə bazika etə keezona bokayi.

S'adifotsi

- Eza
- Keetsa
- Meetsa
- Arəwara
- Ateriya
- As'a

Anəgonatə k'es'ifotsi

- Zeyita
- Muziya
- Dinica/shuuwa
- Eza
- Fura
- k'otsa

Shodə bazifotsi

- Kumadora
- Fərik'asha
- Karotiya
- Selat'a
- Bərətukaniya
- Toba

- Gira   - ket'a   - Lomiya
- Məsəriya   - Aləfura   - Papaya
- Akori arəwara   - Nuwa

Mishə gali niwa

Mishotsi k'osh k'osh niwo detsəfəno:-

boshaawonə, boaronə, boshak'onatə k'osh k'oshə keewonə, Mishoni shaawu wotoshfalituwe ituwe. Ariyosha:- Mas'o, sukaro, kekiyo,---- shaawə mishi naarotsi. mishotsi bo aronə k'osh k'oshosho falituno.

Ariyosha:- Ezo nas'ə aro destəfe birə s'ap'o birə ara bədetsi jamotsəna shodə baziru mishi naarotsi k'osh k'osh aro detsəfəno.

Ariyosha:-

Misha:-

Ara:-

kumadoro----- Bira

Fərə k'asho----- moc'ə ara

Tobo----- moc'ə ara

mishotsi k'ok'əro wokin k'ud'əka wotosh falituwe.

Ariyosha:-

Misha:-

Ota:-

Misha

Ota

Eza----- Kud'əka

Tusha----- k'ok'əra

Zeyita----- kud'əka

misho----- k'ok'əra

C'əmak'iya----- kud'əka

Gola----- k'ok'əra

Muziya----- kud'əka

karotiya----- k'ok'əra

Bi. TAHA:-

Taho mishatse turə noshə k'alitə keewa. Tahotsi nofinitə keewotsi k'osh k'oshosh falituno. Tahotsi:- t'ud'onə, sufiyonə, Gook'onatə nayiloniyonə fiinosh faletuno. Ariyosha t'ud'onə fiinetə tahoni gaabiyo wokin faaro wotoshə faləfe. shemi gabiyo t'ud'onə finetsok'o be'erə fulo galo falituno. Tahotsə mereeris'iironə wokin gok'onə fiineyosh falituno. Ariyosha sufi tahotsə, berənosəyanatə koboritona, mereeri s'irona fiinefo, Ariyosha Nodatsatse Debəre bərahanəna kobərətə fineyir mereeri s'iirona. Tahotsə mereeris'iironə, gook'onatə t'ud'ə baaronə bəwoterawona kemikaliwotsənə fiino falefe.

Ariyosha:- Nayinoli Tahotsi fiinefoni kemikali eehona. Tahotsə k'osh k'osh arotsi detsəfəno. k'osh k'osh arə detsətsə tahotsi k'osh beyokosh otituno. Tahotsi bo'arona k'awikonatə Joshika wokin Tarikonatə gayikona erərə kayituno.

Ariyosha:- Nas'ə taho taronə/k'es'oke kareetuwe. Ak'ə tahona gayonatə ak'oke kareetuwe.

Nas'ə tahotsi aawotse tos'atse golituno. aak'ə tahotsi aawo mus'etuno wokinə getsituno.

TAHI K'ALA:-

Tahotsə egoshe bok'aliti?

Tahotsi ak'atse, aawonatə awəshatse nobazituno. Ak'atse orosha s'adonatə nas'ə woterawu tahotsi taho geyituwe. Awoshatse orosha awoshonə o'aa tahotsi taho geyituwe. Aawatse orosha nas'ə tahonatə shishə tahonə taho geyituwe. Taho baatso imetuwe. Taho no'atso ipituwe. sheng taho tahade ashəiko biatso ipofalitwe. bəbatsono k'oshiyosh faləfe.

S'ayinonatə sheng taha tahoni asho mangituwe baatsono imetuwe. Asho ego bəwotonatə bəmangonə gamateti bətahi s'ayinonatə bətahona.

Ci. MAA:- Dananə tookatse shinə bek'osh itəfalətsoni Jootsi ashotsə bobefə moo jootsika bəwotoniye t'ine t'inonə tootsi moo bo'agə anda tootsi mooniye beshatə anədi moo hins'o agərənə.

Mootsi:- tootsonə, tok'onə, k'orək'oronə, bəloketiyonatə geweshonə fiino faletuwe.

1. mitonatə tootsona
2. mitona, tok'onatə tootsonə
3. shutsonatə tootsona
4. shutsonatə k'orək'orona
5. mitonatə k'orə k'orona
6. bəloketiyonatə k'orək'orona
7. bəloketiyonatə knoəkiritiyona

Maa diiratsi mito, shutsonalə bəloketiyonə wotosh faləfə tookoni tootso, k'orək'oro wokin konəkəriti wotosh falituwe Jamonə mootsi:- tok'ima, bəloketi maa, shutsi maanatə konəkəriti maa erərə kayiyosh falituno.

Maa k'ala:-

- Moo ebi bək'ali?
- Maa k'alo aye moo ikokə beyontə sheng beyo beyosh dabituwe. maa desha ashoni sheng beyo berake moonatə k'osh k'osh geyitə keewotsi datsosh ikoke turə ikokə bəsha'iti. Zelanii beyoni ete.

Mooni awoshatse, aawatse, s'otsatse--- nonəbaziyoosh falituwe.

Beyi mootsəna auusho, aawo, ak'onatə s'otsonə aasho mid'eratsəno.
Jamotse ashoni awəshonatə ak'onə bəmid'eyala shodosh bəwotiti. Asho moo
bət'ut'ala s'otsowoshe bəwotiti.
Maadesha ashoni dawuzonə, girazonə, éeshonə maahon--- mid'eyosh
falituwe. geetsə kanonatə shas'əfə keewotsə shaac'etuwe. mansha mishona,
tahona, moonə geyituwe. keewi tookanatse kewosh getsə keewoniikə
k'aat'otse daniruwotsi han weeronə dsniyosh bəwoterawona daniyiruwosh
sheng weerindo kitsonatə daniyiruuosh bənaababituwok'o gifiniyosha.

Dani t'inət'ina

Daniyiruwo bish imetsə dani perediyo bəbodəfətse shino misho moonatə
tahonə daniyosh wotitə danə ayiyi k'ac'otsi (k'aniwino) mayiyono. Hanə
tookatse imetsə dani malotsə ayino. manə bəwotətsotsəna daniruwotsə
natunatə dani falonə s'iəde k'awonə masətawashiyo shini deshə dek'o
geyituwe. manəna daniruwotsi k'alituwe etetsə k'awonə k'awonə aatotsi
shino daniruwotsənəton bəlalo k'ora daniruwotsənətonə talobə k'azala
terəweri aatotsi t'olarə beshə. aatotsi galotse datsetə maamo, tahataho, moo
kiitsitə oto geyituwe.

K'oshoni ikə donzə fiinonatə towarə fiinonə bofiinituwok'o gifiniya
manatse tutsona towarə fiino bodaneti (naa'one) Daniyirwlo tookanə
bədaniyora aatonə bətuwiyal shenge.

Ariyosh:- Asho beyosh egə ege bəgeyiti? eerərə bo'aatiyala muk'i t'iinətsə
aaniyo datsoshə falitune.

Daniruwotsə aaniyatse tuurə ayi keewo boshə keewuwe. beyosh geyitə
keewotsə keewo shengshə keewuwe. misho bodaniyora mishi k'alo ebi?
erərə aatonə ari aaniyotsi datso faletuwe.

Mishoni:- Jenə beyosh, eenosh, kup'osh etiru aaniyotsi kota.

Daniyiruwodani keewotse misho s'adiyosh, anəgoshonatə shodə baziyoşə bowotituwok'o keewa.

Daniruwotsə mishi k'alo bodanihakona:-

mishi naarotsi bodantuwok'o wosho shenge.

Ariyosha:- k'ok'ironatə kud'ətsənə mishi maarotsi galəde bodanetuwok'o wosha.

Mishotsə boshawonə, bo aronə boshak'onə bogaletuwək'o ariyide keewo geyitwe.

TAHA

Daniyiwo/wu/ taha daniyosha shinə Darniruwotsə botahiru tahi naarotsənətə arotsə bokewituwok'o aato shenga.

Daniruwotsə botahatsə tahoni:- Birə nayiloniyi taha, wotosh falituwe Nas'ə t'ud'i taho, wotosh falituwe, Ak'ə s'ufi taha wotosh falituwe tahi t'up'onatə aronə bodani oka manatse turə tahi k'alotsi aata.

Ariyosha:- taho egoshe itə tahiri? erərə bo'aatiyala ayiaaniy aaniyosh falituno.

Ayitsa:- Taho aawatse, ak'onatə aawəshatse nonə bə'ooriyatse beshatəni batso noshə bəwotitəwok'o keewno.

S'ayinonatə bəwotitəwok'onə tahitsə tahoni tahirowo bəbaatsiyoniye beshatini baatso bə'imetowok'o keewa.

Daniyiruwu/wu hanatse dano bəgeyituwoni jamə dani tookatse danə ayiyi k'ac'o deshəde daniyo ayi k'alo bi'imetuwok'oni. mansha s'eegetsə arotsənətə modeliyotsi wokin posətotsi detso geyituwe. posəterəyonatə modeliyonə daatseyo bok'azala dani mootse finəde danə ayiyi k'ac'o detso geyituwe.

Ci. MAA:-

Daniyiruwo/wu/ shinə daniruwotsə moosh bodetsətsə dano aato shenga.

Ariyosha:- moo ebi? erərə aato shenga. moo ega mooni:- aawəshatse, ak'atse, aawatse, s'otsatse nonə bəbazituwok'o bək'alo shengəshə de keewa.

Ayitso:- moo eegoneya bəfiinefo? erərə aata bo'aaniyatse turə keewonatə shiyo k'alune.

Dani ayiyi K'ac'a:-

Posəteriya, ara, modeliya, fotografıya, deshəde danitooko daniyo faletuwe.

Dani mala:-

Keewa, shiya, aatonatə aaniyona, finəde kitsa, s'ita, dani sha'a----

K'oori mala:-

tookə hanəsh t'iinetə k'oorotsi haniye dasha

- k'awunə k'awunə aap'i aatotsi
- k'aat'i fiina
- toworə fiina
- terəwerotsi
- k'aat'i fadotsi

TERƏWEƏ 1-7 Aaniyotsi:-

- A. 1. bəshawonə, kud'əka, k'ok'əra
2. tusha, gula, aməbasha
3. eza, bərətukani c'əmakiya

TERƏWEƏ 1-7 Aaniyotsi:-

1. koota	5. Ara
2. koota	6. Ara
3. Ara	7. Ara
4. Ara	

1.3.2 fiina (k'oat'i Perediyo 4)

Dani k'os'otsi:-

Daniruwots han bodane hakona:-

- fiino beyosh geyitə keewotsi s'etsosh bəwotituwo keewituno.
- Maa k'ezosh fiino bəgeyitu wok'o keewa.
- Maayo goyide s'ayinonatə shengshəde moo bəgeyitu wok'o keewituno.
- Towarə fiinonatə moo dantuno

Dani detsotsi:-

- Fini geyiya
- Towarə beyo bəgeyiya

Dani keewi s'ap'otsi:-

Asho kashonə beyoshə bəfaliti beyosh geyitə keewotsi bədatsore, beyosh. geyitə keewotse misha, taha, maa keewanotsi beyoshə geyitə keewotsiye. beyoshə geyitə keewotsə s'enosh bəfaliti fiino fiineyore. Asho fiino fino bək'azala k'ak'ituwe, aratsituwe, maa alonə tutso ak'onatə awəshonə wotituwe manə bəwotətsotsəna ashə bəbeyo s'eenətsosha fiino geyituwe.

Nobeyiru sələt'aniyanə datseyi fiinone. Asho anədə finə jamanotsatsə beshətsoni fiine.

Jamonə sheng beyo beyoshə asho wokinə datsə iko fiino finarəni. fiino mangife.

Asho bəfiiniyala bətookoniye besharə bəjagosh bodetuwe. ashofiino bək'azala k'one bək'oniti k'ana'onatə jitsone bənə koteti finəshunətsə ashoni ashə jamoke shuneke kup'onatə fiinetsi etefoni shunetsonatə mangiyeke bəwotefoni manəshe “fiino mange” fiino geyituwe eteyiye. Asho bəmoo k'ezoshe fino gac'o geyiratse datsetsə fiinə fiinino geyituwe. Nogalotse ayi fiinə naarotsə fane.

- Goshəgoshə

- k'is'ə k'is'o

- c'amə futo

- jaako

- wozəwozo

- Daniyo

- Hakimiyo

- maa fiino

- aawi fiion

- shalə wozo

- s'afo

fiinə fiina etoni jamə aawi nogeyiru keewo s'etsa ete. Maa ikotse maa ashə jamotsə botooki fiino detsəfəno, detso geyituwe. maa ashə jamotsə bəfiiniyalə maaashə beyo shengetuwe.

Ginoni maa ashə boaronə koto geyiratse galitsi ashotsokə besho geyituwe.

Ashə iki eenoni galitsi ashə jami eena.

Dani t'inətiina:-

Daniyiruwo/wu/ Dani progəraniyo bəbodəfətse shino daniyosh wotitə keewotsi k'aniwono. bo k'anituwo danə ayiyi k'ac'ə baarə bəwotefətse

danərə daniyosha sheng s'əli galo dano geyituwe. finarə kitsetuwoshə shino imosh shiniwone. Hanotsi nok'aliha konə keewofetsə daniyoshə faduwwone. Danodaniyosh shino aatonə notuwiyale bəshengi

Ariyosha:- fiino ebi?

fiino eegoshe bək'aləfo?

Daniyiruw/wu aatə manatse turə fino egə bəwotətsok'o keewo falituwe. fiino egə bəwotətsok'o keewo bok'iiohako fiino egosh bəgeyitsok'o keewowere. Jamonə ashə bəfinerawo beyo bəfalawok'o keewa. Fiino beyoshə geyitsə keewotsi s'etsə baarosh bəwoterawo maak'eezosh bəgeyituwok'o keewa. manatse turə fino egosh bəgeyitsok'o boshiyetuwok'o wosha.

Bogalotse daatsetə fiininaarotsi bokeewituwok'o aata. mantseturə bogalotse daatsetə fiinibeyokotsi aawonə bos'iiletuwok'o wosha. Bogalotse daatsetə fiini beyokotsi s'iloni daniruwotsə finosh botuwituwok'o woshituwe. Jamotse s'iletə fiini beyokoi kishifiino fineriruwokə bəwotiyal shenga.

Ariyosha:-Shaləfiino bəloketifiino, shipifiinotsə.

Manatse turə datsetsə fini naarotsi finabako finə gac'arə s'əkerə beyo bəshengawok'o keewo. Fiino jametsi wokinə ikədonzə bəfalituwok'o keewa.

Ariyosha:- Daniruwo imetsə maa fiino bəfiiniyal ikədonə fiina. maa ashəfiinoni maa ashonə bifiinetuwok'o keewa. **Ariyosha**:- Daniruwo fiinoni dana bəwotefera bəkaashidek'i sayitona bəmaa ashotsəsh fiino dabobəyit uwok'o keewa. Towarə fiino towar eeno bədowetuwok'o keewa. **Ariyosha**:- galotse galə s'ayinətsosh towarə fiinoni galə niwiya bəwotətsok'onatə galə eenəshosh bəgeyituwok'o keewa. Fiino boshuntuwok'o wosha.

Danə ayiyi k'ac'otsi

Posəterə, carəteriya, modeliya, ara, foto girafiyo----

Dani mala

keewa, shiyeya, s'ila, fiina, galə s'ila, aatonatə aaniyona-----

K'ori malotsi

Daniyuruwo/wu danə hanə bodaniyora haniye dashi k'oori malotsi deshəde'ene.

- jamə aawo kotonatə s'ila.
- Toharə bofiinitə fiino iima.
- Aap'i aato aata.

TERƏWEƏ 1-9 Aaniyotsi

1. Ara	6. koota
2. Ara	7. koota
3. Ara	8. Ara
4. Ara	9. koota
5. koota	10. koota

1.3.3 Nətookə k'eza k'at'i perediyo - 11 Dani k'os'otsi:-

Daniruwots danə han bodanə okona:-

- Atsi s'ayin koti k'alo keewituno.
- Boatsi s'ayin koto terəwerituno
- Sayito mangiyituno.
- keewi tero danetuno fiinatso jits'ituno.

Dani Detsotsi:-

- Atso s'ayinonə detsonatə bək'alona k'aatis Perediyo - 4
- Sayitə mangiya k'at'i Perediyo - 4
- keewi terə dano k'at'i Perediyo -5

Keewi s'ap'otsi: -

Atso s'ayinonə koto ebi?

Atsi s'ayinonə kota etoni noo uratsi atsi k'at'ə jamotsi sayintsa.

Atsi s'ayina etefotsi hani dashi beyirowotseye:-

1. Shitsə masha
2. Mishoniye shinonatə jik'onə kish masha
3. gash muc'a
4. tufə masha
5. c'ami shurabi masha
6. c'amə futiyya
7. boditso k'ot'e okonə kish masha.

Atsi s'ayinə kotonatə bək'alona

Ashə iko bi'atsə s'ayino koto bək'azala:-

1. Shodona bədeshetə
2. galona, ashotsənatə bətoohotsoke shuneratse shodə dowiru
keewotsitse ikoni atsi s'ayino kotə k'azə bəwoto dana.
3. bi atsi s'ayino korawə asho ayi shodoshə bək'eshetuwok'o daneke.

Ariyosha:- Ac'uwonatə mac'i weshona atsi s'ayinə kotə k'azonə weyiru shodotsi.

Otonatə genu kishona etefə shodotsi ashə bomid'iti atsi s'ayin kotə k'azone. Ashə iko biatsi s'ayino bəkotala shodo bin deshatse. hanatse nosh dano bəgeyitə keewoni shoodowotsə boweti atsi s'ayinə kotə k'azəbaronə bəwoterawona mishi meyi terotsi kotə k'azonə wotosh falituwe.

Ariyosha:- bənaarə naarotse maa k'azonatə bəs'ayinə kotera mish móóni shooda bəadoweti.

Biatsi s'ayinə kotoni tookə k'eezi shina bəwotok'o kewa. Daniruwots haniye dabi keewetsə atsi s'ayin koti weerotsi kitsitə ashə iko bətooko falirə bəmoo bək'ezitə weero terəweriyonatə dozona.

Sayitə mangiya:-

Daniruwotsə bo atsi s'ayino korəde dani sayito danəde amoni iko sayit mangi weera. Daniruwots k'awəno wokin geenzə **አቀድዬ** /ək'idiyo kishosh falituno.

Aawə jami Daniruwots fiinoni:-

1. k'eyi sayita	4. dani sayita
2. S'ayini sayita	5. kaashi sayita
3. nababi sayit	6. maa ashə dabi sayita

Sayita:-

Daniruwots aawəjamo bofiiniru fiinoni ək'idi detso geyituwe. dambi (1-6/ fiinotsi ək'idiyon detso k'azeyala bofiinerawok'o janəgiratse ək'idiyo finədeni diratsə met'o geyituwe.

KEEWI TERA

Keewitero danoni eeniru naana'osh shenga. keewitero danətsə naana'otsi ashə shinatsə bot'inorə sharakəno. Dani mooke bodanoro bosharaw aatetso

bo'aanifo. Bo asabiyono shengashi bokeewofo. na'onə befetsə keewi terə danətsə na'oni datso jishosh falituwe.

Keewi terotsi:-

1. Jamə aata
2. keewə k'eba
3. Galerawo aata
4. keewo nəgetsə keewo shengə weridonə keewa
5. shato baziya
6. Aap'o gede'e keewa

Dani t'inət'ina:-

Daniyuruwo/wu dani aawo bət'inəfətse shino danərə daniyosh wotitə keewotsi k'aniyo shenge.

Dani tookə hanəsh:- posəteriyo, modeliyə, carətoniyə, k'aniyo wokin gede daatso geyituwe. Bodaniyora mas'afatsi arotsəna daniruwots bodanetuwo'ə wosha. k'op'etsə arotsi bokeewituwo'ə wosha.

Jamotse naana'osha aro k'ode'e kiitso shenga jii'atsəno. Daniyuruwo hanə bədaniyora aatonə bətuwiyalə shenga. Ariyosha:- Atsi s'ayinə koto ebi? erərə ba'aatiye shenga. Daniruwotsə bo aaniyehakə bo aaniyonətn deshide (1-6) atsi s'ayinə kototsi keewa.

manatse turə atsi s'ayino bəimetə k'alo keewa. Ashə iko bi'atsi s'ayino kotobək'azala bi'atsə wetə shodotsi shengəshəde keewa. Sayitə mangiya etiru dano daniyosh aatonə tuwo shenga Ariyosha:- ititse kone unə aawo sayitonə danimootsə kidəfo? erərə aata sayitonə kindətsotsi kisho kishətə aatituno. manatse turə sayitə mangiyə egobək'alituwo'ə keewa.

Daniruwotsə aawə jami fiino ək'idiyonə fiino bəgeyituwo'ə keewa.

- Ariyosha:**- - k'eyi sayita
- Naababi sayita
- kaashi sayita

etonə keewəde ək'idiyo kishəde fino bəgeyituwo keewo k'ire okona daniruwots be eenehakonə wokin finats bodeshora shenga bəwotituwok'o keewa.

Jamotsəna daniruwots dano danəbaaro bəwoterawo mootse botooki fiino beyo geyituwe .

Ariyosha:- Gurə ees'ə ees'o, misho meye okonə k'ac'ə masho----

Naana'otsi na'onə fiino asho bəmangiyituwok'o danobok'azala gik'etso wotarə, finoshə kic'eratsəno manə bəwotətsotsəna daniruwots bomootse fiino bo anəgok'onə fiino bəgeyituwe bomaa ashotsi keewiyo geyituwe. Manatseturə daniruwots keewitero dono bəgeyituwok'o boshiyetuwok'o wokin kaashonə kiitso geyituwe.

Ariyosha:- gitə k'osh k'osh keewitookotsi t'itsəd e'ekaashonə fiina.

1. keewi tero daronə tutsə fayə kiitsədə.
2. keewi tero danonə turə fayats turə bomanetuwok'o kiitsədə-----

Jamoniye okona daniruwots bodani okona:- sabatə muk'ots itopi radaniyonə dubo naana'otsi dubiya.

Ariyosha:- au'u girazazono etiru dubo:-

1. Amone amone au'u girazo bəwora

Au'u girazono? ye bi'etə ebi nifiniri? tiere ities'a es'əfetsəts.

Dubanə ashə shatika bəwotefera shenga sayitə mangiyonatə atsi s'ayinə koto daniya.

Danə ayiyi k'ac'otsi:-

- posəteriya
- Carəteriya
- modeliya
- Ara (arbltsi)
- Foto gərafiya

Dani mala:-

Aatonatə aaniyona, shiya, keewa, s'ila, finəde kis'a, duba, kaashonə kiitsa.

K'oori mala:-

Daniyiruwots danə hanə bodane okonə:- iwishi aato aatonə jamə

keewitookotsi t'awiya. Danə hansha geyitə dani tookə k'oori malotsi:-

- daniruwots s'ayinona s'ilona, jaməaawo s'ilona towarə fiinonatə aap'i aato iima.
- daniruwots mas'afatse imetsə terəwerotsi fiina.
- jamə aawo k'aat'i fadə ima.

TERƏWERƏ 1-10 AANIYOTSI:-

A,	1. "E"	Bi.	1. Bi
	2. "A" wokin "Di"		2. A
	3. Bi		3. A
	4. Fi		4. A
	5. Di		5. Di

Jamon k'ot'ə iki iwishi aaniyotsi :-

A,	1. koota	6. Ara
	2. Ara	7. Ara
	3. koota	8. Ara

	4. koota	9. Ara
	5. Ara	10. Ara
Bi.	1. Di	6. A
	2. Di	7. Ci
	3. Di	8. Di
	4. Ci	9. Di
	5. Di	10. Di
Ci.	1. misha, taha, maa	
	2. Ezanatə mitishuwotsə c'əmak'iyotsi	
	3. Aawa	
	4. waza	
	5. moosha	
Di.	1. E	
	2. Ci	
	3. A	
	4. Bi	
	5. Di	

DANI K'OT'Ə GITA

2. MAA ASHA

Danə k'oat'i perediyo - 38

Dani k'os'oni :- Daniruwots danə han boishi okona :-

1. Maa ashi bebeyonatə k'eyonə danetuno
2. Maa gitsi k'ac'ə k'ac'otsi, dozefo galəde k'alefok'onatə detsefok'o danetuno.
3. Nemonatə teri shengo kiitsituno.

Dani detsotsi–

2.1 Maa ashotsi (k'aat'i Perediyo- 3)

2.2 Maa ashə beebeya

2.2.1 Maa ashə tera (k'aat'i Perediyo -5)

2.2.2 Shutsotsə fiina (k'aat'i Perediyo -3)

2.2.3 Naana'otsə fiina (k'aat'i Perediyo 2)

2.2.4 Maa ashə gizədaatsi weera (k'at'i Perediyo -5)

2.3 Maa gitsitsi k'ac'ə k'ac'otsi (k'aat'i Perediyo - 5)

2.3.1 Maa gitsitsi k'ac'ək'ac'a

2.3.2 ketə fini k'ac'otsi

2.3.3 Maa gitsitsi k'ac'ək'ac'o tsənatə ketə fiini k'ac'otsi k'aat'i

Perediyo-5

2.4 Giyonatə terona

2.4.1 Sheng giyoni (k'aat'i Perediyo- 3)

2.4.2 weeratsi atsəkotoni (k'at'i Perediyo- 3)

2.1 Maa ashotsi

Dani k'os'oni :- Daniruwotsə hanə bodani okona :- maa ashotsi keewituno.

Dani keewi sap'otsi :-

Maa asha etoni maa ikotsə beyiru :- Niho, indo, misho, eshuwo, aabouuo indəgutso, niyigutso----- aabowa etoni nihiko wokin indi in do wokin nihoko nihi niho bəwoterəna indigutsoni manək'owa nidə mishi, Nihigutsoni ninihieshuwi ete Jamə maa ashosha aabo beyo geyituwe.

Dani t'inətiina :-

Daniyiruwo/wu danitookanə keewəfətse shino hanə daniyo sha maa asho kiitsiru aro k'aniyo geyituwe. manatse k'oshoni daniru Jamotsi bomaa ashə jamotsi bokewituwok'o wosha, maa ashotsə dagotse beyiru jagimo daniruwots bodanetuwok'o wosho gyituwe. Aabowa eto egə bəwotok'o, Nihigutsonatə indəgutso ega bəwotok'o ---- Daniruwotsəsh keewoni shenga. Manorə bonəton towatə befotsi aabowa, nigutsa wokin indəgutsa bo, etətsok'ona jamə daniruwotsə aniyo dek'a. Daniyiruwotsə k'aat'otse daniruwotsə maa ashok'o wotarə bofiinituwok'o woshune. Maa asho egə bəwotok'o shengəshəde danetune.

Daniyosh ayiyitə k'ac'otsi :-

Danəhan daniyosha :- arotsi (maa ashi) posəteriyo, bədatseyalo fotogirafiyo kiitsa.

Dani Mala :-

- keewa, shiyeya, kashiya, deshəde daniya.

K'oori Malotsi

Daniyuruwo dani tooko bədaniryora k'aat'otse daniruwotsi aap'i aato aatona.naana'o bəkup'iyala shenge.

Jamədaniru naana'otsi maa ashə shuutso k'od'e bowetuwok'o maa finə imoni bodaniru dano kup'ituwe.

TERƏWERƏ 2.1 Aaniyotsi

1. Maa asha etefotsi :- Inda, niha, misha, eshuwonatənə meyitsi beyiru jagotsi.
2. Nidə nihi nə aaboyi etefo.
3. Ninihi eshuwi ninihigutsi

2.2 Maa ashə bebeya

Maa ashə tera :-

daniruwotsə hanə bodane okona :-

- Maa ashə sheng gonkeyo keewituno
- Sheng keewo kiitsituno

Dani keewi s'ap'otsi :-

Maa ashi tera etoni maa ashotsə dagotse beyoshə geyitə keewa :- gaweya, mancyā, shuneya, mangeya, fiinə dabeya kic'o towarə bitsonatə jaleyərə beya eta.

Maa ashə jamotsi maa ashə tero detso geyituwe. mano finatsə jitso geyituwe.

Manitsəno nihonatə indona maa ashətera. Ariya woto geyitowe.

Indonatə nihonə dagotsəna :- gaweyo, maneyo, shuneyo, mangeyonatə dabeyo geyituwe. Hanotsə indonatə nihonə dagotse bobeyala k'oshotsə dagotsənorə sheng tero beyetuwe.

Dani t'inət'ina :-

Daniyiruwoni beshətsə danonə maa ashətero gawirəni fanə daniru naana'i maa ashətsə dagotse beyiru tero danosh erəne. Hanotsi aatune :- Ariyosha daniru iko indənatə nihonə fiino dabefiino ? Ində fiini ayo biifinefe ninihi s'əkerə s'iləfa ?-----

Arətsə aatotsi aatuwere. Daniruwotsə aaniyatse turə maa ashə tero egə bəwotok'o keewune. Benə shangul guməzə gurotsə beyiru ashotsi k'osh k'osh maa ashə tero detsosh bofalituwotsəna hanə s'iləde naana'otsəshə bokeewiyalə shenge. Daniruwotsə maa ashə dagotse beyosh falitə shengətero shengəshə daniyosha k'aat'otse gitə gareyo kayiya. Maa ashə ikoni :- maneka, dabeka, kic'otowotə bitsəka, shuneka bəwotətsotsəna maa ashə jamo sheng fiino fiinatə bobeyirə. Gitələ maa ashoni :- jamə aawo faya, ayiifinoində baaratsa, maneraka bowotətsotsəna jamo t'ut'ətə kic'ətsə maa asha boti. Haniye dambi kaashanatse daniruwotsə ebiitə dani maa ashə teratsəna.

Itə maa ashə tero dano faletuwosha ete. Daniyiruwoni daniruwotsi danimootse dabeyo, maneyo, gaweyo bəgeyituwok'o keewa.

Dani ayiyi k'ac'otsi

Maa ashətsə bodabeyorə, daniruwotsə bodabeyorə kiitsiru arotsi kiitsa.

Dani mala

kaashona, aatonatə aaniyona, keewona daniya.

K'oorək'oori mala

k'aat'otse aap'i aato aata.

Ariyosha :- Daniru ikona bəmaa ashətsə tero bəkeewituwok'o k'ala.

- Daniruwotsə botookə tookon beyiro tero ega bəwotonal bi'aronə aata.

2.2.2 Shutsotsənətə naana'i fiina :-

Danik'os'a :- daniruwotsə hani bodani okona :-

- Maa ashi fiinotsi galituno.
- Maa ashi girə datsi weero galituno

Dani keewi s'ap'a :-

Shutsotsə fiinoni maa ashotsi finotsən a k'osha.

Indi finoni :-

- Na'a eenəsh
- Maa k'eza
- Naana'a kota
- Gosh gosha bəwotefera

noguratse datseyiru indotsə fino finəri. Jamotse gat'ariyotse indi fiinonigushi fiinə fiinatse bəbogiye.

Nihi fiina :- Na'a eenəsa

- Maa ashə k'eza
- Naana'a kota
- Goshə gasha

Dani t'inət'ina :-

Daniyiruwoni shutsotsə fino egə egə woto bəgeyituwoko jamə danirwotsi aatonə k'aat'otse boshiyetu wok'o wosha. maanora gat'ariyonatə katamotsə beyiro ashotsə k'osh k'osh fiino bodetsətsok'o danetuno. Benəshanəgul guməzə gurotse ga't'ari indo bədetsetsə fiinono na'o shude ditsoniye, misho k'ac'əde imoniye k'oshoni goshi fiinatse bəjiniruwoko kiitsiru aro kiitsa.

Noguranatse beyiru Nihotsə fino ebi ? etru aato shiniyonə nihotsə indotseye dashera fiino bofiiniruwok’o daniya. niho mookə bəbefere indo fini mango fino bəgeyirawok’onatə gitutsə toharə gaweyarə, ayeyarə bofiino fino bəgeyituwok’o maana’osh kaashonə kiitsa.

Dani ayiyi k’ac’a

k’osh k’osh maa ashotsə fiino kiitsitə aro, fotografafiyo, tururo k’anide kiitsa.

Dani Mala :-

k’osh k’osh aatotsi aatonə daniya Ariyosha :- Daniruwotsə bomaa ashə fiino bokewituwok’o wokin aatəde bowetuok’o wosha.

K’oori Malotsi :-

Aap’i aatotsi k’aat’otse aata, maafiino, towarə fiino bofiinituwok’o iima.

2.2.3 Naana’i fina

dani k’os’a :-

daniruwots han bodaniokonə:--

- maa ashi fiino galituno.

Dani keewi s’ap’otsi:-

Naana’i fiinoni:- Dana, wosheya, bowe muk’otsi jakiyonatə aayiyona, k’ac’ək’ac’o kota, worə fatse toketsə mayotsəsh aatsə isha, bomaa ashotsi fiinədaba. Gat’ariyotsə beyiru naana’otsə katamotsə beyiru naana’otsə fiinok’osh k’osha.

Dani t'inət'ina:-

k'osh k'osh naana'otsə k'osh k'osh fiino bofiine kiitsiru aro k'aniyide douiruwots arəmanə s'ilərə finotsi bokeewituwok'o wosha.

Ariyosha:- Gat'ari na'o bəgoshəfer kiitsiru aro katamina'o c'amo bəfutəfere-- arətsotsi kiitsa.

Naana'i fiino bəmatse nugushonə bək'oshə k'oshonatə ikə bəwotonə itə guratsi/galitsi arə keewo os'iləde daniruwotsəsh keewa. Daniyiruwo naana'otsə botookə tookonəfiino bodetsətsok'o bədanik'e:- dano, wosheyo, maa ashoshə fiinə dabo, maa foko, kaasho—Hanotsiye k'osho bonə sababiyatsə bəjuyiti erərə weratsə kasho, shashə keewonə kaasho bəgondo keewa.

Dani ayiyi k'ac'otsi:-

k'osh k'osh arotsi, fotogərafiyotsi, caridiyots k'aniyde kiitsa.

Dani mala

Jamə daniru naana'otsi bomaa ashi fino k'od'e bowetuwoko wosha, k'aati fiino, fado ima.

TERƏWERƏ 2.2 Aaniyotsi

1. koota
2. koota
3. koota
4. Ara
5. koota

2.2.3 Maa ashə gizə detsi weera Dani k'os'a:-

Daniruwotsə han bodani okona:-

Maa ashigizə detsi weerotsi galituno.

Dani keewi s'ap'a:-

Maa asho bək'iru gizə datsi weerobeyo geyituw. Hanə gizə datsi weeroni k'oshə k'osh weero detsəfe. Gizə datsi weerotsi:- Gosha, Nugusonatə ashonətofiinona, kishi fiinotsi fiinəde keemona datsetuwe. k'osh k'osh fini naarotsi iko ikoke bogəsho geyiratse. Ariyoshə:- Nugashifinetso wotarəni fiinə k'osho fiinoni sheng gizə datsi weerə Jamotse shaləwozo fiini gonda erər wok'aso geyiratse.

Dani t'inət'ina:-

Daniyiruwu/wu jamə daniru naana'otsə maa ashi gizə datsi weero ego bəwotok'o aatonə bodanik'e daniruwotsə bomaa ashi gizi datsi weero bokeeworə bo'aayiyeyik'e shenga. Daneraka bogalitsi jotsi keewonə bojitsiyalok'o Ariyosha:- k'is'i kis'ətso, gok'ə shik'ətso, shalə wozətso hanotsə gizə datsiruwu bəjitserawo k'owa girə datsi weerə boto naana'osh keewa. shalə wozo, gok'ə shik'o birə k'is'o arətsə gizə datsi weerotsi fiinə azi weera boko bogonderawo k'onatə eenoshə bogeyitu wok'o keewa. fiinə hanotsi anəd tekənologiyosh weerə k'eshətsotsə botok'o kiitsiru aro daniruwotsəsh itəgalotse datsetə keewotsəna ikə ikə keewotsənə fiino itəfalituwok'o erərə daniya. Daniruwotsə fiinə jamo ak'o bəkap'ituwok'o danetuno gizə datsi weero bəshengok'o danetuno. shalo finarə gizə datsi weeronə shalo dozəde'e kemonə bəwotok'o daniruwotsəsh keewa. Itə galotse shalə dozeriyuwokə amərə bos'ilik'e Itəgalotsi gizə datsi weerotsi amərə bos'ilik'e shenga.

Danə Ayiyi k'ac'otsi:-

Danə hanə daniyosha k'osh k'osh gizə datsi weerotsi kiitsiru arotsi, fotogərafiyotsi, modeliyotsi, kiitsonatə fiinonə geyituwe.

Daniyi Malotsi:-

Aatonatə aaniyonə, shiyeyonə, dubonə, tururonotə ariyona, keewona.

2.3 Maa gitsitsi k'ac'otsi:-

Dani k'os'oni:- Daniruwotsə danə han bodaniokona:-

- Maa k'ac'ə k'ac'otsi keewituno.
- Bogalotse datsetə ketə maa k'ac'otsi keewituno
- Maa k'ac'otsə detsə detsonatə bofiinonə keewituno
- k'ac'otsi shengshəde'e detsetuno
- k'ac'otsi s'ayinonə detsetuno.
- sheng fiinotsi keewituno.

Dani keewi s'ap'otsi:-

Moowotse k'osh k'osh finosh jiniru k'ac'otsi maa gitsitsi k'ac'a etefo.

manotsu k'eyosh, móósh, katsiyosh, uushosh wotituwotsi ete.

Hanotsi k'osh k'osh maa gitsitsi k'ac'anotsi k'osh k'osh keewotsənə fiinekəno.

Dani t'inət'ina:-

Daniyiruwoni nogurotse Benəshanəgul guməzə guratsi maa k'ac'ə k'ac'o kiitsitə aro k'anide'e daniruwotsh kiitsune.

Manatse turəni k'ac'otsə fiino daniruwotsi aatune. Maa k'ac'ə k'ac'otsi galona egosh bok'alonatə egonə bofinetsok'o keewone.

A, k'eyosh kalituno:-

Ds'o t'awəlonə, shubonə, mitonə, finetə bogalotse ayi finatsə jinəfo aawone daniruwotsi aatowere. k'eyorə taheyiru tahotsiye bana buləko, gabiyo wokin koborita wotoshə falituwe erərə keewuwere. Itə galitsi ashotsi bok'eyorə botahefə taho aawone daniru jamotsi aatonə bo imetə aaniyo de'ere.

Shutsonatə tok'onə finetsə degoni k'eyosh bəwotituwok'o keewa. Es'atsə es'etə keewotsə bobeyiruwok'o daniyageyituwe. manatse turəni daniruwotsi egatsə bok'eyir uwok'o ego bo'esiruwok'o ego taha dek'ə bok'eyiruwok'o aata. Daniruwotsə k'osh k'osho bodaaniyora kup'iyə geyituwe. ikə ikotsi gok'ona jenədiya etofalituno. Daniyiruwoni k'eyosh wotitə keewotsi keewowe. t'ud'o, moci fərashiyo---- wotosh bofalituwok'onatə bogalotse datsetə k'ac'otsənə fiino faletuwok'o keewa.

Bi. Móónatə uushosh k'alituwotsi:-

k'ac'otsi daniyosha bogalotse beyiru jamə k'ac'otsi kiitsona egosh egosh bok'alituwok'o daniruwotsə boshiyetuwok'o wosha.

Mishə t'itsosh k'alitə maa k'ac'otsə bofiine k'osh k'osh keewotsəke bowotsok'o manotsu:- shalonə, bəronə, ---- bowoterəna mishə k'aniyosha k'alitə k'ac'otsi bokeewituwok'o daniruwotsi aato geyituwe.

Danə ayiyi k'ac'otsi:-

- Bogalotse datsetə k'osh k'osh k'ac'otsi
- k'ac'i arotsi, fotogərafiyotsi

Dani mala:-

Aatonatə aaniyona, shiyeyona keewona-----

Indonatə k'oorona:-

- Daniruwots maa gitsi k'ac'ə k'ac'i shuutso bodowetuwok'o maa fiino iima.
- k'ac'ə k'ac'otsə egonə egonə bofinetsok'o k'aat'otse bokewituwok'o wosha.

2.3.2 Ketə fiini k'ac'otsi:-

Danik'os'a:- Daniruwots bogalotse datseyiru ikə ikə ketə maa k'ac'otsi keewituno.

Dani keewi s'ap'otsi:-

Mishə katsiyonatə worəfə shus'osh wotitə k'ac'otsi ketə fiini k'ac'a etefotsi k'ac'ə hanotsi fiinefoni k'osh k'osh keewona. shalona, bərona, mitona fiinefo.

Dani t'inət'ina:-

Daniyiruwoni Benəshangəgul guməzə guratse datseyiru ketə fiini k'ac'otsi faleyalə boaro, maweyala bo'aro k'oode kiitsuno. k'ac'otsi kiitsona egosh bək'alituwok'o daniruwotsi aatuwere. Daniruwotsi k'ac'əmanə s'ilərəni bəfiino egə bəwotok'o bokewisha kup'iwere. Manatse turəni k'ac'əmanə egonə bəfiinetsok'o bokeewituwok'o woshuwere. Manəto deshide'e daniruwotsə meytse misho katsiyosh k'aliru k'ac'otsi bokeewituwok'o woshəde daniya.

Danə ayiyi k'ac'atsi:-

Arotsi, modeliyotsi, fiinəde kitsonantə -----

k'oori malotsi:-

Daniruwotsə bomoowotse beyiru fiini k'ac'otsi k'o'de'e bowetuwok'o wosha.

2.3.3 Maa gitsitsi k'ac'o wotsənatə fiini k'ac'owotsəna s'ayinonə detsonatə bok'alona.

Danik'os'otsi :-

Maa gitsitsi k'ac'owotsə detsonatə k'ali malo keewituno.

- k'ac'owotsə shengəshde fiinituno.
- k'ac'owotsi s'ayinonə detsetuno
- Sheng keewotsi keewituno.

Dani keewi s'ap'otsi:-

Maak'ac'owotsi shengəsh detseyala ayi'aawo fiino falituno. s'ayinonə detseyala jenə beyosh shengəno:- k'eyosh, móówosh, uushosh k'alitə k'ac'owotsəna aawəjamo mashonatə s'ayinonə detso geyituwe. k'ac'otsə s'ayinə kotoni k'ac'otsə bo'aawasheralia wo ayi aawoshə fiinituno.

Dani t'inət'ina:-

Daniruwoni haniye shini aratse bəkitsətsə maa k'ac'owotsi masherawo bobeyalə ebi no atsə bodoweti? erərə aatonə bətuwiyala erərə habetsi danokə bəkidiyalə shenge aatetsosha daniruwotsə k'oah k'osh aaniyo datsituno. daniru jamotsi k'ac'o bəkiimora shodo dowetuwe etetuno. k'oshə daniruwo egorə doratse etosh falituwe. Bəwotefera fiini k'ac'otsi s'ayinonə detsonok'azala jenə beyosh gonda bəwotonatə shengsh detsonok'azalə tiishosh wokinə, awashosh bəfalituwok'o daniruwotsəsh shengshə keewa.

Danə ayiyi k'ac'otsi:-

Arotsə posəteriyotsə, modeliyotsə.----

Indonatə k'orona:-

k'at'onatə maa finonə ima, fadə ima----

TERƏWERƏ 2-3 Aniya

1. Bi
2. Bi
3. A
4. Ara
5. Ara

2.4 Giyonatə shengə terona

2.4.1 Sheng giya:-

Dani k'os'a:- Daniruwotsə han bodani okona:- Sheng giyonatə sheng niwonə keewituno.

Dani keewi s'ap'otsi:-

Sheng giya etoni giyonəto matsey, dabeya, maneyarə beya, galo towarə kotonatə s'ayitsa, nawitya et. Daniruwotsə bonatok'onatə bofalətsok'onə towarə shuneya, dabeya, maneya, bogalosh sheng fiinə fiina.

Dani t'inət'ina:-

Daniyiruwoni shenggiyonat gondgiyonə dəramonə naana'otsə bofinituwok'o wosheyara daniruwotsə shengshde danentuno. Bomaa ash ashotsə bogiyotsənəto bodetsətsə gimo egə bīarətsok'o, egonə egonə bodabeyiruwok'o egonə bomaneyiruwok'o bokeewetuwok'o wosha. gond

giyoni shengotsə wotere gondotsə wokinə kic'otsə dabeyo bok'azo gonda bəwoto keewa.

Dani ayiyi k'ac'otsi:-

Arotsi, modeliyotsi, kashiyotsi kitsune

k'oori malotsi:-

k'osh k'osh aap'i aatotsi k'at'otse aata, k'at'i fiinonatə maa fiinonə iima.

2.5 Weeratse atsə kota

Dani k'os'a:-

Daniruwotsə hanə bodani okona:-

Weeratse atso ak'o kotetuwok'o keewituno, fiinatso jitsituno.

Dani keewi s'ap'otsi:-

Jamə daniru naana'o dani moo bo'amorə wotere bo aanora weeratse bo atso korədek'o geyituwe. Daniruwotsə bosháiru weeroni gop'o bəbeyalə, k'is'etə keewonatə shorətītə keewonə bəbeyala korəde shawo geyituwe. Motobili weeratsəna weero k'ut'əfətse shinona gironatə k'anonə s'ilo geyituwe.

Dani t'inət'ina:-

Naana'otsə dani moo bo'amorə weeratse bowos'orə, bokashorə, kiitsitə aro k'anide daniruwotsəsh kiitsəwere. Banəshanəgul Guməzə guratse ikə ikə beyokəna motobilo bə'ayerawotsəna motobili sababiyo aliye. dash woc'ər bomid'etsə aro, woc'əfetsə bogawetsə aro kiitsərəni koni etetsə weratse atsə korədek'o bəgeyituwok'o daniruwotsəsh keewa. Motobili ayo bəbeyiruwoke motobili weeratse kashetə naana'o sababiyo bo'atsə bəbodiruwok'o keewa.

Dani ayiya k'oc'a:-

Arotsi, posäteriyotsi, modeliyotsi kiitsa.

Dani mala:-

Keewa, shiyaya, fiinarə kiitsa----

K'oori malotsi:-

Daburywitsə dani moo boworə bok'uti'ru weero motobili weera bəwotonatə bək'azonə aata. bəwotiyala egənaaronə bo'atso bokotiruwok'o ap'onə aata.

GÚPA

Indo niho, naana'o mootsə beyiru aabowo, indəgutso, nihigutso maa asha etefo. Aabowoni indonatə nihonə shuka bəwoterəna nigutsoni niho eshuwi indəgutsuni indo mishiye.

Maa ashotsə dagotsəna shengə gonəkeyo beyo geyituwe. Sheng gokeyoni maa ashatse turəni galosh, kebeliyosh, datsə jamosh beshosh filituwe galotsi danetsə keewok'ona shutsotsə botooki fiino detsəfəne. mana etoni indo bətookifiino niho bətooki fiinodetsəfəne ete. nogurotse beyiru indotsi nihokoniye dashera fiino, detsəfəne no'etora:- na'a ditso, goshifiino, mishə k'aniyo---- k'osh k'osh galotse nihotsə ayifiino fiinefəno.

Naana'otsi maa asha bowotətsotsəna botookiifino detsəfəno. naana'otsi:- danetuno, woshetuno, boye na'otsi kashituno, maa guru s'ayitsituno worifitsi mayotsəsh atso ishituno-----.

Ashə jami maa ashotsi bok'eyiru gizə datsi weerotsə fane gizə datsi weerotsi ayino. shaashi damozonə gosh goshonə kishifiinotsə wotoshə filituwe. koni etetsə fiinoni gizə datsiweero wotoshə falituwe. iko sheng iko gonədee eto shengatse.

Maa ashotsə bok'aliru maa k'ac'otsi fane. k'ac'otsi:- k'eyosh wotiru, móósh wotiru, uushosh wotiru, bowotok'onatə k'osh k'osh keewotsənə etoni bərunə, shalonə, mitonə wokinə pəlasətikonə fiinekəno.

Maa gitsitsi k'ac'ə k'ac'ontsənətə fiini k'ac'otsəna s'ayinonə detso geyituwe.

Manək'o wotobək'azala jenosh shengatsəne.

Boimetə fiinoni k'awone. Maa ashə ikoni bəgiyoke beyiru k'osh maa ashə ikonətona sheng giyo geyituwe. shodorə, kic'orə, gene'orə, shiyanotsa, dabeyo, matseyo, maneyo sheng giya bəwoterəna hanə k'alawotsi sheng giyinariye.

Daniruwotsi botohotsənəto toharə dabeya, matseyo, gali s'ayino kota boye eenotsəna mangiyanatə dabona sheng giyeye bəwoto keewa. Bəgiyotsənəto shunetsə na'oni bəglo s'ayitsəfe. dani mookə bi'amoro weeratse bətooko kotəfe.

DANI K'OT'I – 3

3. Mooke turə dani mookə k'at'i Perediyo - 25

Dani k'os'a:-

1. Beyokotsə datsetə weera.
2. Mookənat danimooke beyiru terotsi galituno.

Dani detsotse:-

3. Mooketurə danimookə k'at'i Perediyo - 4
  - 3.1 Boatsə sha'efotsi
  - 3.2 Beyokotsi datse weera k'at'i Perediyo -4
  - 3.3 Dani maa t'iwitsa k'at'i Perediyo - 5
    - 3.1.1 k'at'oniye
    - 3.1.2 k'at'oniye k'oshona
- 3.4. Dani maa teronatə nemona
  - 3.4.1 Dani maa k'ac'otsi kota k'at'i Perediyo - 10
  - 3.4.2 Tookə tooki sheng gokeya k'at'i Perediyo -6

Dani k'os'otsi:-

Daniruwotsi han bodani okona:-

- Dani maa k'alo galituno
- Beyokotsə datse weero egabəwoto danetuno.
- Bogalotsi beyir keewotsənətə beyokotsənə bodatsetə weerotsi keewituno.
- keewotsə kawona botookatse turə keewituno.
- Bomoo aawənə bədatsetuwok'o keewituno.
- Bogalotse bo'atsə keshefə naarotsi keewituno.

Dani keewi s'ap'otsi:-

Daniruwotsi itə dani moo kawona dano geyituwe. manə etoni itə dani mooni itə maatse k'anomats, giromatsə, shutsə, wokinə shinomanda bəwoto danəde bobaterawo shitune. manənə turəni k'oshotsə beyoki kawona itə shitso aawəkesho mandə aanide dano falitute.

Dani t'inətina:-

Daniyiruwoni daniruwotsə bodanetuwok'o bəshunətsə datse weero ikə keewo k'osh keewatse aawə weeronə bədatsetuwok'o etoni giron, k'anon, dambonə, dashonə, shinonə wokinə shinonə bəwot daniya keewəiki weero daniyosha k'atptse daniru naana'otsi shinonatə jik'onə, gironatə k'anonə ed'iyona kawo danosh bofilituwok'o keewa. k'osh k'osh Ariyotsi imonə daniya.

Dani ayiyi k'ac'otsi:-

Arotsi, modeliyotsi, posəteriyotsi, foto gərafiyotsi.

Dani malatse:-

Finde kitsa, keewa, shiyeya, duba----

K'oori malotsi:-

Aapi aata, k'oop'i aata, k'at'onatə maa fiinə iia .

3. Mooke turə Dani maa

Dani keewi s'ap'a:-

Daniruwotsə dani moo matsə bo'amorə botufoneya bo'aməfoni wokin boshutsotsənətone bolatsə wokinə farəshatsə kede bo'aməfo. dani mookə bo amorə weeratse k'osh k'osh keewotsə bek'əfəno. Ariuosh:- mito, gizo, beyi mootsi gushi beyokotsi suk'iyotsi bek'o faləfəno.

Dani t'inət'ina:-

Daniyiruwo danə hanə daniyosha daniru maana'ə jamo mooke turə danimookə ak'o boweyiruwok'o aatuwere. Daniruwotsi k'osh k'osh aaniyo imetuno. Ikəikotsi tufonə boweyiruwok'o, k'oshotsi wokoke botuwiruwotsəna bonihi bonə bolonə wokinə farəshonə bəbetsiruwok'o keewituno. Hanatse turəni daniyiruwo noguratse ayoni asho bəkeshiru naarotsə aro daniruwotsəsh kitsuwe. k'osh katamotse Adisə ababok'otse bokeshəfə naarotsi bodanisha keewowere.

Dani Ayiyi k'ac'otsi:-

Arotsi, posəteriya, fotogərafiya, modeliya-----

Dani malotsi:-

keewa, fiinəde kiitsa, shiyeya,-----

Fadi malotsi:-

keshefə naarotsi keewowere? itə danimoomatsə itəworə itə galotse itə bek'ətsə keewotsi k'o'ere?

3.1 Datsi kawa:-

Dani k'os'a:- Daniruwotsə han bodani okona:-

Bogalotse datsetə keewotsənətə beyokotsənə datsetə weerotsi keewituno

3.2 Dani maa galo t'iwitsa:-

3.2.1k'at'otse.

3.2.2 k'at'owotse k'oshona

Dani k'os'a:-

Daniruwotsə han bodani okona:-

- Bodaniru k'at'owotse bodani maa kas'owotse datseyiru fini k'ac'otsi galituno. bono fiinituno.

Dani keewi s'ap'otsi:-

Dani k'at'otse datsetə fiini k'ac'otsiye:-

Ak'ə mara, jooa, t'arap'eza, Hanotsi jaməmoke datse k'azosh filituno. ikə ikə beyokəna ak'əmaro fa'e daniruwotsə datsatsə wokini shutsatse bobeyiri. Dani maa kas'otsina nasho biruwo, kiliniko mas'afi moo, kutə kashi s'is'o datsetuno. Bodani maa, kutə kashi s'is'o datsetuno. Bodani maa wotətsok'o watarəni hanotsi s'eenətsoshə wokini s'eenətsə k'azosh faletuno.

Daniruwotsi dani maa gitsonatə bəkas'otsi datseyiru fiini k'ac'otsi awashikayi fiinituno.

Dani t'inət'ina:-

Daniyiruwoni Benəshanəgul guməzə guronə zoni jamonə datsiyiru dani maa k'at'otsənətə kas'otse datseyiru fini k'ac'otsi daniruwotsə bos'egetuwok'o wosha. Daniruwotsə s'eegə bok'azətsotsəna deniyiruwo keewowe. Dani mootse beyir fiini k'ac'otsəna daniruwotsə gurarə bos'iletuwok'o woshini bofiinono keewowe k'ac'anotsə egə weeronə k'alo bofalituwok'o daniruwots bokeewetuwok'o kiitsune.

Dani Ayiyi k'ac'a

- Ara, Fotogərafiya, Finarə kiitsa-----

Dani Malotsi:-

- Aap'i aata, Nononə naba-----faletuwe.

3.3 dani maa nemonatə terona:-

3.2.3 Danimaa gizo shengsh detsa.

3.2.4 Shengonə tookə tookonə gokeya.

Dani k'os'a:- Daniruwotsə hanə bodani okona:-

- Bodanimaa nemonatə teronə galituno.
- Dani, kashonatə sayito galituno shengshde k'alituno.
- Botookiko, botohikonatə dani maa gizonə galituno, shengshde detsetuno, bono k'alituno.
- Bodagona, bon daniyiruwotsənətə bodanimaa fiini ashotsənəto begeyitə sheng gokeyo galituno, kup'ituwe.

Dani keewi s'ap'a:-

Daniruwotsi danimaa nemonatə teronə dano geyituwe. Dani maa gizona botooki gizok'o woshini shengsh detso geyituwe. Dani sayitonə kashomad bobogəshiyala danə dano falatsəne. Botohotsənəto faye k'aza, dani maa ashotsinəto maneya, dani maa nemonatə teronə mangiyo geyituwe.

Dani t'inət'ina:-

Dani maa nemonatə teronə daniyosha daniruwotsəsh dani maa nemonatə terə jamotsi bodanetuwok'owosha. Nemotsənətə terotsitsəna daniruwotsə sayito mangirə dani moomatsə bo'ametuwok'o, dani maa gizo korərə bo'alituwok'o, dani maa tohotsənəto maneyonatə dabeyonə, dani maa ashotsənəto dabeyonatə maneyonə bəgeyituwok'o keewune.

Danə ayiyi k'ac'atsi:-

Ara, Fotogərafiya-----

Dani Malotsi:-

Keewa, shiyeya, dərəma, kaash-----

Fadi Malotsi:-

Ap'i aata, k'awonə k'opi aata.

TERƏWERƏ 3.4 Aniyotsi –

1. Ara
2. Ara
3. Koota
4. Ara
5. Ara

DANI K'OT'Ə - 4

4. K'ABALIYA k'at'i perediyo-36

Dani k'os'a:-

1. Bokabali datsetə weero gawitune
2. Azetsonat ikənə beyi galo t'iwistuno.

Dani datsotsi:-

- 4.1 Datseya
- 4.2 Azetsonatə galonə t'iwetsa
  - 4.2.1 Galotse datseyiru gizotsi
  - 4.3.2 Galotse datseyiru mitotsi

Dani k'os'otsi:- Daniruwots han bodani okona :-

- Bodani moo bədatsetə kabaliyo keewituno.
- Bomoo bədatsetə kebeliyo keewituno.

4.1 **Datseya:-**

Dani keewi s'ap'otsi:-

Daniru Jamotsi bodani moo bədatsetə kabaliyo dano bogeyituwe. bomoo aaki kabaliyotse bədatsetuwok'onatə bodii maa aawə kawatse bədatsetuwok'o dano geyituwe.

Dani t'inət'ina:-

Jamə daniruwotsi dani moo bomaatse aawə weeronə bədatsetuwok'o kowo kisərə k'anomatse, giromatse, shine, shutse bəwoto bogalishə kup'iyine. k'oshoni daniruwotsi bobeyiru kabaliyo bodano geyituwe. Hanə werona dani mooni kabaliyatse k'anomade, girumande, wokin shutse bəwotok'o

daniruwotsə bokitsituwok’o bowoshiyala dani moo bomaatse turə aamandə bəwotok’o bokitsituwok’o daniyiruwo keewuwe.

Dani ayiyi k’ac’otsi:-

Ara, posəteriya, Modeliya:-----

Dani Malotsi:-

Keewa, shiyeya, fiinarə kiitsa, Riporətiya.

K’oori Malotsi:-

Itə beyiru moo bədatseyiru kabaliyo bək’oshə taawo aaməbətse? Itə dani moo bədatseyiru galo kone etefo? k’osh aatotsi aatərə k’oode’e bowetuwok’o wosha.

4.2 Aze galotsi t’iwitsa:-

4.3.1 Nogalotse datseyiru gizotsi :-

Dani k’os’a:- Daniruwots han bodani okona:-

- Galotse datseyiru eenonatə muk’onə gizi shuutso s’eegetuno.
- Gizotsi matsonatə nugushona erəre matsituno.
- Maa gizi ariyotsi s’eegituno:- baaka, miza. daaza-----
- Gizotsə kashetse bowotonatəni bo’azo gaali niwotsi keewituno.
- Maa gizotsə mishosh, goshosh, c’anosh--- ashoshə bo’imiru k’alotsənətə k’osh fiinotsə keewituno. Itə galotse datseyiru gizotsi itə gawiruwok’o mat’etune.

Dani keewi s’ap’ptsi:-

No aze galotsəna Gizo, Mito, Aatsonatə k’osh k’osh datsi beyokotsə datsetuno. Nogalotsəna k’osh k’osh gizinaarotsə fano. Manotsu k’osh k’osh

k'ala nosh bo iimiri. Mishosh, bo'atsə sha'osh, turisətiyosh wotarə fiinituno. Gizotsi metuno, ayituno.

Dani t'inət'ina:-

Daniyiruwo shino itə galotse datseyiru moonatə bodotsi gizotsə aro k'aniwe. arotsi daniruwoşəsh kiitsona gizotsə shuutso bos'eegetuwok'o wosha.

Daniruwoşəş gizotsə shuutso bos'eegora daniyiruwo ak'ə maratsə k'oo'e.

k'oop'etsə gizotsəna maa gizonatə bodizonə erərə galune. Maa gizotsi:-

mizəindo, mizə bero, merero, eyisho, daazo, bolol, farəsho arətsotsi bo'imetə

k'alona daniruwoşəş ikə ikonə aatowere. Daniruwoşəş bo'aanitsə aaniyotsi

ak'ə maratsə k'o'o'ere. Bodi giza etefotsi bomaameyi nimona bok'osho,

Maho, giranəz arətsotsi metsabomafo, Balo, danəgisho, juwanatsi daazo

arətsotsi moc'e wokin mara bomafoni, Itə galotse gizi zoo bəbeyala

daniruwoşəş deyaməkiitso shengshə bodanetuwoşəş woshiuwe.

Bodi gizotsə k'osh k'osh k'alo bo'imetuwoşəş daniruwoşəşə keewo

geyituwe:- koho, niyalo, birə waanəgo, c'əlade shet'o arətsotsi Itopi barotse

datsetə joole gizəne. turizimiyosh k'alitune. Gizə hanotsə arona

daniruwoşəş kiitsuwere. Daniyiruwoşəş ikə ikotsi bogok'o, ikə ikotsi

bogasho, k'oshotsi gizə datsi weerə bowotona bo'aro kiistsrə daniruwoşəş

keewa. mishosh otituwoşəş kiitsuwere.

Dani Ayiyik'ac'otsi:-

k'osh k'osh arotsi, fotografiyotsi-----

Dani Malotsi:-

keewa, shiyeya, bo'atso kiitsa, sharə s'ila, fina-----

K'oori Malotsi:-

Aap'i aata, terəwerotsi k'awonə k'awonə aatotsi.

TERƏWERƏ 4.1.1 Aaniyotsi

A.	1. A	Bi.	1. Ara
	2. Di		2. koota
	3. Di		3. koota
	4. Ci		4. Ara
	5. Di		5. koota

4.2.2. Nogalotse datseyiro mitotsi

Dani k'os'otsi :- Daniruwotsə han bodani okona :-

- Bogalotse datseyiru miti naarotsi eenatse turə muk'atsə bəbodəfets boshuutso s'eegetuno.
- Miti atsi kayotsi keewituno.
- Mishosh woterawe miti naarotsi ba'ali galəde s'eegetuno.
- Mitotsə kashetsə keewu bowotonatə bo'aze nimotsi keewituno.

Dani keewi s'ap'otsi :-

Itə gurotse k'osh k'osh mitinaaronatə totsi naarosnə fane bomo :- ga'a, muc'a, bogoha, baja, ak'əmitonatəak'ə k'osh k'osh moc'otsənə fa'ano. Mitotsi k'osh k'osh fiino detsəfəno. mitotsə botooki misho k'aniyo faləfəne.

Dani t'inət'ina :-

Daniruwo k'osh k'osh miti naarotsi keewosha muk'ona dani maa kas'otse beyiruwotsi daniruwotsəsh kiitsərəni jamotsəsh keewə fala. Danimaa kas'owotse/ worəfotsə bobeyaloa bofiinonatə mayotsə shuutso daniruwotsə bos'eegetuwok'o wosha. k'oshotsi Bogoho, t'ədiyo wokin k'arimito

bəbeyala bo'imetə k'aloni aatiyosh, maa fiinosh wokinə maa k'ac'osh fiinosh bowotituwok'o keewa. Dani maa kas'owotse datsera mitinaarotsina modeliyok' anide kiitsa. Mito eenonatə ayonəsh jonəgonatə aatsonə bəgeyituwok'onatə ma'ədiniyo bəgeyituwok'o keewa.

Danə ayiyi k'ac'a :-

Arotsi, Modeliyotsi, fotogərafiyotsi, k'osh k'osh miti naarotsi kiitsa.

Dani Malotsi :-

Fiinarə kiitsa, shiyeya, keeweya, arə kiitsa.

k'oori mala :- aatotsənatə terəwerotsəna

Fadə-1 « A » gareyi arəwaruni boc'atse « Bi » gareyoni bosərə Eegatsetutsonəya « Bi » gareyoni arəwaroni jonəgo, aatsonatə aawonə datsərə. « A » gareyikoni aatso datsatse. Aawo datsate manəsha eenatse.

K'oori Malotsi :-

Daniruwotsəsha dani meiytsə fiinotsəna maafiino boshiima.

4.2.3. Kashets keewotsənatə kashalotsəna . Perediyo-15

Dani k'os'atsi :- Daniruwotsə han bodaniokona :-

1. Daniruwots kashetsə keewots ikə ikə niwotsi keewituno.
2. Kashədashawo keewotsə ikə ikə niwotsi keewituno.
3. Kashetsə keewotsənatə kashalə keewotsi nokorituno.
4. Kashetsə keewotsə ariyotsi s'eegetuno.
5. Kashalə keewotsi kakude'e s'iletuno.
6. Kashalə keewotsi bonaaronə matsituno.
7. Kashalə keewotsi k'ok'əronatə kud'əkonə kayiyituno.

Dani keewi s'ap'otsi:-

Kashetsə keewotsi Gizotsənātə mitotsəna etətə danekino.

Gizotsi k'osh k'osh naarəno:-

<u>Ariyosha:-</u> 1. zaaza	6. mas'i inda
2. t'ora	7. pela
3. tinaha	8. s'uga
4. s'us'a	9. afetsa
5. zibəməbera	10. basasiya/shaketsa
11. Aatsi zaaza	15. Dawoza
12. Mus'a	16. kokop'a
13. kafotsi	17. gola
14. ins'a	18, maa giza-----

Giza Niwotsi:-

1. gizotsə mafəno.

Ariyosha:- Asho misho mafe.

Eesho metso mafe.

Mizə bero moc'o mafe.

Eyisho maro mafa.

Dawozo inəs'o mafe

Kokup'u moc'o mafa

S'ugu s'atsa uushəfe.

2. Gizotsə giwituno:- gizotsə bo'aawi misho datsosha ikoketurə ikokə giwituno.

3. Gizotsə shibituno:- Ariyosh:- indona'o shuwituwa, baaku ketso ketsərə bakə c'ic'iyə kishituwa.

4. Gizotsə Eenetono:-

Ariyosha:- Na’o eenərə ashə eeno wotituwe.mazo eenəni mizə berowotiuwe.

5. Gizotsə kasho woshituno:-

Ariyosha:- Asho bəjofət’onə kasho bəwoshitə. k’atsotsənətə k’alalotsəna
bojofət’ona kasho bowoshəfo.

mus’o bəgad’ono kasho bəwoshəfo.

6. Gizotsə bobalagarats baziyituno:-

Ariyosha:- k’aletsə gizotsi bok’alonə baziyituno.

- k’alatə gizotsi shas’onə wokin k’ap’onə baziyituno.
- kafotsi bidonə bobala garatse orituno.

Mitotsə niwa:- Mitotsə ayi naarəno.

A, Fuudetsə (fəlaworənigə) mitotsi

Bi. Fuudaləka (nenə fəlaworənigə) mitotsi

Fuudetsə mitotsi fuudo detsəfəno fuudetsə mitotsi shokonantə aawonə
bodatsiri fuudotsəna.

Manəsha :- Fuudetsə (shuwo) mitotsi shoko, shuwo, s’ap’o gidonatə maronə
detsəfəno. Fuudetsə miti ariyotsi haniye dashe fano.

1. s’əgereda	5. sədeya
2. Arəwara	6. (shuwa) dinica
3. Gesha	7. k’arimita
4. Bok’ola	8. Gesha

Bi. Fuudə desha mitotsi :- fuudə desha mitotsi botooko falə beyo bonə
girabigiri. nefəno. Fuudodesha mitotsi muk’ənana’o wotatə kirəno.
fuudalə mitotsi Ariwotətsə shoko, showo, s’ap’o gidonatə maronə
deshatsəno.

Ariyosha :- waakinaarotsi, sädäma (karäkanda) ferän, fuudä deshe mitinaaräno.

Mitotsi k'osh niwo detsäfäno.

1. Mitotsi maafäno :- shawo, aatso, aawotos'o-----
2. Mitotsä botookonä misho k'anifäno.
3. Mitotsä boatsatse bobalangaro bazifäno.

Ariyosha :- Shukoro mitsäfe, aawawonatä anägätsetsä mitotsänä koshetuno boatsä keshetao.

4. Mitotsi aawi shano datsosha giwofäno.
5. Mitotsi bogidonä wokinä boshokonä shibituno.

Bi. Kashä desha keewotsänatä boniwona:- kashädesha keewotsi keezonä kayide s'ilo falituwo.

Manotsi:- k'ok'ära, kud'äka, gazä

k'ok'ärotsä ariyoni:-

1. Shawonatä shawi fiina:-
Birä shawa, cicaha, ak'ä shawa, bälöketä, shaliwoza, k'ula, buni k'ula, kunäda, kora, wac'a,-----
2. Worak'atonatä worak'ati fiina:-
karätönä debätera, mas'afa, sheshämey worak'atca.
3. Mitonatä miti fiina:- äräsasiyo, t'arap'eza, Jooro Anägadä jooro, ed'ätsä sat'ina, komodina, bufe gidiya, kamäberiya, woräda, janäda, osha,----
4. Boronatä bari fiinona:- Misämara, Gooda, akafa, taba, makesha, mok'oräk'ora, morodiya, Balädiya, berämilä, sayito, shiko, korikiyo, k'uläfiyo, motobilo, orop'ilo, zoodo, minädo, k'orä k'oro, des'o marasho, televäjniyo, mälac'iyo, mafo,-----
5. Lasätikonatä gomi naarona:- Goma, afufa, kuta, boti c'ama-----

kud'əkə keewi Ariyotsi:-

Jongo gomotse, silideriyotse, afufunə upəde detso falefe.

Kashetsə keewotsənətə kashalə keewotsəna

Taawa	Kashetsə keewotsi	Kashalə keewotsi
1.	Shibituno	Maratsəno
2.	Giwituno	Botookonə giwatsəno
3.	Eenetuno	Eenatsəno
4.	Kasho woshituno	Kasho woshatsəno
5.	Bobalagaro bazituno	Bobalagaretse bozilatsəno
6.	Metuno	Shiberatsəno

Dani t'inət'ina:-

Daniyiruwo dani tookə han bədaniyoniye shinona daniyosh wotitə mas'afatse s'eegetsə danə ayiyi k'ac'otsi k'aniwe. k'ani hani daniruwotsə weeronə s'uwitə keewə wotosh faləfe.

Ariyosha:- gare ikoni kashetsə keewotsi bokakuwituwok'o woshafalefe.

Ariyosha:- maarəmaro, pirpindo, arətsə keewotsi bokakuwitu wok'o wosha. k'osh gareyoni kashalə keewotsi bokakuwituwok'o wosha. Masafatsi k'op'etsə **Ariyotsə** boayitsotsəna bo naarə naaronə gareyide daniyo falefe.

Daniriruwo/wu/ danə hanə t'itsosha aatonatə aaniyonə bəwotiyala dowituwe.

Ariyosha:- bodaniyiru shokiyon kasho detsəfa deshatsa erərə aato falefe. kashetsə keewotsi daniruwotsə mas'afatse gawənonə t'inərəno.

Daniyiruwo gizotsi bodaniyora muk'onatə eenonə bowoto daniyo falituno.

Manatse turəni kashalə keewotsi daniwone jamo ikatsa maniye okona bonaarə naaronə gareyide'eni daniyo faletuwe. Hanatse shinə daniruwotsə

k'osh k'osh keewotsi debowetuwok'o wosho falefe. Daniruwotsə dek'əbowatsə keewotsi bonaarə naaronə k'aniyo falefe.

Ariyosha:-- Shawonatə shawi fiinona

- Shutsi naarotsi
- Biri naarotsi
- Pəlasətiki naarotsi
- Worək'ati naarotsi

Haniye okona kashetsə keewotsə natə kashalə keewotsi janədotse nokoriwune. Janədo bofine okona daniruwotsə aatəde bo aanituwok'o woshune. daniyuruwo/wu mas'afatsi keewi c'usho eetiru tookatsi k'aniyetsə janədi naaro fiinone.

Dani ayiyi k'ac'a:--

Kashalə keewi ariyotsi:- shutsa, shawa---- kashetsə keewi ariyotsi:- Gizotsəna mereera, pirpind, mizə inda, eyisha---- mitotsitsina toba, firiya, muziya, bərətukaniya. -----

Dani malatsi:--

keewa, shiyiya, kitsa, aatonatə aaniya, fiina---

Fadi malotsi:--

Daniyuruwo kashetsə keewotsənətə kashalə keewotsə niwo bokeewitu wok'o wosha. kashetsə keewotsənətə kashalə keewotsi bonokorituwok'o aata. ayi ariyotsi boimetuwok'o aata kashalə keewotsi galərə bonaaronə bogareyishə aatune.

TERƏWERƏ 4.2.3 Aniyotsi

A. kashetsə keewotsi

1. kafa
2. Baaka
3. Eesha
4. Farəsha
5. Daaza
6. Mizə bera
7. Mereera
8. Mizəinda
9. pirpinda
10. Asha
11. Shet'a
12. Bok'ola

kashalə keewotsi

1. k'ula
2. Aatsa
3. Gaawa
4. T'erep'eza
5. Dees'a
6. Mas'afa
7. Joorə
8. Goma
9. Shutsa
10. foka
11. Eza
12. Taba

- Bi. 1. Di   4. E   7. Bi
2. Fi   5. Ci   8. A
3. Hi   6. I

- Ci. 1. A   2. A   3. Ci   4. Ci   5. Ci

- Di. 1, koota   2. Ara   3. Ara   4. Ara
5. Ara   6. Ara

4.2.4 Shawa (k'aali Perediyo– 3)

Dani k'otsi:- Daniruwotsə hanə bodane okona:-

- Shawa ega bəwoto danetuno
- Shawa naarotsi boaronə galituno
- Shawa naarotsi bek'onə keewituno
- Shawa bəimetə k'alo keewituno

Dani k'os'otsi:-

1. Shawi naarotsi
2. Shawi arotsi
3. Shawi k'ala

Dani keewi s'ap'otsi:-

- Shawo ebi?

Shawo etoni mitotsə bobos'iru datsə atsa ete. shawo ayi elementiyotsi detsəkə datsi atsa. Haməbetsə shawa etatə nos'eegiru datsə atsani shaw otosha ayinato ishəre shinini datsuni k'es'onatə shutsi bətesh. Shutsə k'es'ə mani t'inet'inonə ak'atə shutsi buko bəbos'etuwok'o woshəre shuti buki bos'o, k'irunatə ok'oni muk'əna shawo bədatsi. Mitotsə k'irunatə ok'ona shawo bədabeyisha t'awo wotere. Shawotse mitotsəsh eenosha k'alitə aatsonatə jogonə detsetuno. shawona, jongonatə aatsona woniyosh faletə aze galəno.

Aze galotsi ashə na'osh beyonatə eenosha fiinatsə jinetə galəno. Aze galotsi woniyekonatə s'uwitəka erərə kayituno woniyera aze galotsi datsi madiniyo tsənatə aze gaziya, woniyetuwotsi shawa, aatsa- shawonatə k'osh aze galotsi woniyosha nofiino geyituwe.

Shawi naarotsi:-

Shawi naarotsi ayi weeronə galo faletuwe. Shawi naaroni biaro nobek'ora haniyedashe bek'o falituwe:- Shutsetsəka, shiyetsəka, fushonatə anək'a erərə kayiyofalefe shutsetsə shawa etoni bədetsətsə shawoni shutso biitse ayika bəwoterəna, shiyetsə shawa etoni shutsetsə shawoni muk'atəni shutsotsə bobeyi. muk'ənaana shiya etoni ayidek'ətə muk'ətsə shutsetsə shiya ete.

Jamotsəna shiyetsə shawotse beyiru shutsotsi eenə eenəno. shawə hanitse datseyiru gadoni eena bəwotətsotsəna aatsə k'ot'i niwoni eena.

SHAWOTS DATSEYIRU GADOTSI GITƏ NAARƏNE

1. Aawonə bek'erakə aatsonatə jongonə giwo ed'iyosh falitə baashə beyokotsə fano.

Ariyosha:- Shali shawotse datseyiru gad;otsi muk'ə bowotətsotsəna aatsonatə jongonə muk'əna'unə beshiyoshə falituno.

2. Aawonə bek'oshə faletuwotsi jongonatə aatsona muk'ənāa keewonə beshiyoshə falitə keewotsə/gaad'otsə faane. Ariyosha:- shiyetsə shawo s'eego faletuwe. shiyetsə shawotsəna beyoko gawənetə bədatseyiruotsəna shawonatə aatsonə muk'ə keewonə bəbeshitə. Hanə naari shawoni miti s'ap'otsə muk'ə keewonə kasho bowoshituwo k'o woshituwe shiyetsə shawi kashi mak'ətsoni bədets muk'iyə shiyetsə shawoni muk'ə keewona bətishiti aatsə desk'de beyofalatse aatsə k'od'ək'ironi aya bədetsə. shiyetsə shawoni awushonə masheyosh k'esheke. Shiyetsə shawokəna mitotsi aatsonatə jongonə muk'ə keewona bodatsiti. Shaletsə shawoni awusho bəbutSORA aatsə kakiyide bewofaləfe bəshuk'oro pəlasətiki amalodetsəfe. shali shawoni shishonatə. es'ekə shaletsə shawoni sheng madiniyo detsəfe. Ariyosha:- Alumniyeməna saləkinə etetsə madiniyotsi datsetuno.

SHAWI ARA:-

Shawo ayinaari aro detsəfe. shawi arə k'osh k'oshosha tuwotiruwotsi haniye dashe fano.

- Shawotsə bofiinets shutsi arotsi

- Di'onə we'iru shawi arotsi
- k'as'onə we'iru shawi arotsi

Eenə eenə shawinaari arotsi:-

- A. Shali shawa
- Bi. Ak'ə shawa
- Ci. Birə shawa
- Di. Budə shawa

Shali shawo danosha dambi keewetsə niwotsi s'ilo faletuwe. Ak'ə shawoni k'aawu k'aawu bəbagetuwotsəna shawi hopəshowosha gonde.

Ak'ə shawi aroni muk'əna'u bəmotSORA ak'eboak'əfoni. Birə shawoni ayi kashi mak'ztso bədatsetuwo tsəna muk'une bətishiti. Birə shawoni aatsə k'oti niwoni/amaloni/ aya. Budə shawoni barahonatəni k'ees'oke bədetsefoni. Budə shawoni kakitahi aro detsəfe.

Shawi k'ala:-

Shawi k'aloni aya:-

1. Mitotsə bomisho k'aniyosh k'alituno
2. Mitotsə s'ap'o kup'ide detsetuwe
3. Maa fiinosh wotituw
4. Maa fiini k'ac'ək'ac'osh
5. Madini daatsosh
6. Aatsi t'up'osh
7. Gizotsə bobeyish

1. Shawotse datseyiru sheng keewotsi:- ok'o, Midənatiyo, Aatsonatə jongona datseti. ok'oətsə mitonatə c'ic'aton wotoshə falituwe. ok'o detsətsə shawoni goshosh shenga. ayiaatsono detsetuwe. Mitotsəsh

k'alitə madiniyona shawotse datsituwo. madinatyotsi shutsotse datsetuno. mashutsətsə madiniyotsəna mitotsə bos'aponə mus'etuno. Shawotse datsetə sheng k'osh keewoni Aata. aatso mitosəsh ayideni bəgeyiti. shawotse datseyiru madiniyotsəna mashiyiruwe. mitotsə bomisho bomus'etuwok'o woshiuwe. shawotsəna jongo datsetuwe. jongo mitotsə bomisho bok'anituwok'o k'elituwe. mitotsə kasho woshosha jojgo geyituwe. jongo datsotse beyiru kashetse keewotsəsh k'alituwe. Mitotsi shus'ona jongonatə aatsonə shawotse bəbeshituwok'o woshituwe. Jamona shawoni kashosh geyitə keewa. Egosh moc'onatə mitə jamotse shawotsin bobos'iri. Moc'otsənatə maarotsəna mizotsə mishotsiye. Asho mizotsimetuwe.

2. Shawo mitotsə s'ap'o gep'adedetsetuwe. Shawoni mitosi gep'əde detsetuwe. jongowokin awosho mitotsi ikənonə dekatse. manəsh kawudek'ə .
3. Shawi maa finosh wotituwe showoni tok'ə maa fiinosh k'alituwe. Jamotse hanə naarifiinosh sheng shawoni birə shawa. Jamose Benəshangul datsi shawoni bire Birə shawoni t'ubi maa agosh wotituwe. shiyetsə shawoni Bəloketi maa agosh wotituwe. Mansha shawoni tok'i moo, t'ubi moonatə bəloketi mootsi fiinosh k'alituwe.
4. Shawi maa fiini k'ac'otsi fiino k'aliuwe. shali shawoni k'osh k'osh kalo maa k'ac'otsi fiinosh wotituwe. Shalishawonə fiinetə keewotsi:- Buni k'ulo, k'ulo, Gaawo, kundo, s'awo, waac'o, wongolo- - -
5. Shawoni madinati t'up'a:-
Benəshangul/Asosa awutsa etetsə madiniyonə danefe. ayi ashotsi awutso datsosha shawo boishəfe bek'efo. shawotse awutsə baaro bəwoterawo

k'osh sheng madiniyotsu datsetuno. Shawotsəna:- Bəro, madabiyo,
Alumunemiyo, shutsi itsitsiri, aze laməbo, zeyito /petərolem/

6. Shawoni aatsi t'up'a:-

Aatso shawoni kac'əde ed'iyo falefe ayiaatsi k'as'otsi finefoni shawone
Aatso bəalə'tsə galotsəna awushiaatso kac'ədeni ed'iyefo. Shawo aatso
detsəfe.

7. Shawo mu'ənana'a gizotsəsh aze maa Ariyosha:- Agagilo, basasiyo,
Ambuk'o, ship'oiro, s'alo, girazonatə keruna shawotsə bobefo shawi
k'alo ayi bəwotətsotsəna shawə kotonatə shengsh detso geyituwe.

Shini k'ana:-

Daniyuruwo/wu daniyoniye sheenona galotsedatsetə shawi naarotsi k'aniwe.

Danə ayiyi k'ac'otsi:-

- k'osh k'osh shawi naarotsi
- k'aniyetsə shali tok'a
- Shawonə finetsə maa k'ac'otsi
- S'awotsə toketsə mayitssi

Dani t'inətina:-

Daniyuruwo/wu/ dantsonk'onə keewomatsə bokindoniye shinona daniyo
aatonə tuzo shenga. Ariyosha:- Daniruwotsə mas'afatse beyiru shawo ebi?
etur aatonə tuwo shenga shawo egə bəwoto nodniye okona shawi naarotsi
keewa.

Shawi naarotsi:-

Daniyuruwo/wu/ shini bok'anitsə shawi naarotsi k'osh k'osh karətoniyotsə
wokinə wrek'atoəsə tsigerəde terep'ezatsə bezano manatse turə daniruwotsi

ikə ikonə turə shawi arotsi bok'opetuwok'o woshune manorə kamonatə anək'onə danərono. Jamotse aatsə detsonə danetso kisho falefe manəsha shini k'aniyetsə kitsi k'ac'otsə beyo geyituwe.

Shawi k'alotsi:-

Daniyiruwo/wu/ dani tookə hanə bodaniyora aatonə botuwiyə shenga

Ariyosha:- shawo egoshe bək'aliti? erə aatona daniruwotsə

booangifalətsok'onə boaanituwok'o wosha. manatse turə shawi k'alo bokeewituwok'o wosha. shawi k'alo keewosha shawotse datsetə k'alotsi keewotsi keewituno.

Ariyosha:- 1. Madiniya (Sheng misha)

2. Aatsa

3. Jooga

Hanə bəs'uwora:- shawi k'alotsi keewuno TERƏWEROTSI imetuno.

1. Shawo mitotsə metuno
2. Shawo miti s'ap'o geep'əde detsetuwe
3. Shawo maa agosh k'alituwe
4. Shawo madini t'up'a
5. Shawoni aatsi t'up'a
6. Shawoni aatsi t'up'a
7. Shawo muk'ə gizotsi maa

Dani ayiyi k'ac'otsi:-

- k'osh k'osh shawi naarotsi
- k'osh k'osh shawi arotsi
- k'aniyets shali tok'a
- Shawon finetsə maa k'ac'otsənətə modeliyona

- S'awotsə toketsə mitotsə
- Shawonə finetsə bəloketiyonatə t'ubiya.

Dani malotsi:-

- fiina fiinarə kiitsa
- keewonatə shiyeya
- Aatonatə aaniya

k'oori malotsi:-

Daniyuruwo/wu/ hanə bədanियora k'awunə aato aatune. fiinəde kiitsi. fiinora daniruwots fiinefetsə boshelora bodozituwok'o aatuwere katso imere.

IloTERƏWERƏ aatotsi fiiniwone.

TERƏWERƏ 4.2.4 Aaniyotsi:-

A.	1. Ci	3. Di
	2. Bi	4. A
Bi.	1. Ara	5. Ara
	2. koota	6. Ara
	3. Ara	7. Ara
	4. Ara	

4.2.5 Aatsa k'at'i perediyo- 4

Dani k'os'a:- Daniruwotsə hanə bodane okonə:-

- Aatso egəbəwotonatə bədatsetə bədaatsetə weero keewituno.
- Aatsi k'alo keewituno
- Aatso shengsh detsetuno.

Dani k'os'otsi:-

- Aatsə datseya
- Aatsə k'ala
- Aatso s'ayinonə detsa

Danikeewi s'ap'a

- Atso ebi?

Aatsoni kashosh geyitə keewa. kashetsə keewə jamotsi aatsalo beyo falatsəno. Badə bogo no atsoni aatsa. Aatso keezə (3) weeronə datsetuwe.

1. k'ok'əro aaratə /shetso/
2. kud'əkə aararə /nouushiru aatso/
3. Gaziyo aararə /nouushiur aatso bəku d'orə/

Aatso arə ikatse turə k'osh aro bək'oshiti k'es'o shutsə bək'a'ore. Ariyosha shetso bəməshəfoni bədatso. Aatso bəgufora ufanə aronə keshiru aatso gaziyo mandə woneyosha. Aatso woniyetə aze gale. Aatso bokotala fanituwe t'up'iru aatsotsə t'afatsəno.

Aatsə daatsi weerotsi:-

Aatsə datsi weerotsə ayino. Aatsə daatse weerotsə daneti galotse butsiuru awoshona. galotse butsiuru awoshona. galotse butsiuru awosho muk'ə bəwotiyala aatsə datsetə weeromuk'a.

Jamonə aatsə datsi weerotsi haniye dashe fano.

1. T'up'iru aatsa
2. Tilə /k'arə/ aatsa
3. Gop'i aatsa
4. Foki aatsa
5. k'ari aatsa
6. kakuwetsə aatsa.

Aatsi k'ala:-

- Aatso egoshe bək'aliti?
1. Aatso ushosh k'alituwe
Asho aatsalo ayi aawo beyo falatse. gogatse. turə kashosh geyitə keewoni aatsa. Asho aatsalo beyo falatse. Gizotsənatə mitotsə aatsalə beyo falatsəno. manəshe mitotsə aawə k'es'orə bosholiri.
  2. aatso mishə katsiyosh k'alituwe nomeyiru mishoni badəbogo bəfineyiri aatsone. Aatsalo fineyiru mishotsiye muk'əne.
  3. Aatso no atsə s'ayintsosh k'alituwe. Asho bəatso s'ayinonə k'otobək'azala jenoberatse ashonu biyokə t'inatse manəsha asho aatsona bətahonatə bnatsonə jamonə s'ayitsha ayi aatso geyituwe.
  4. Aatso goshonatə boni nawinyosh jinetuwe. Awəshi aatsoni goshora ayidek'əni bək'ali goshi wororo awosho datseyo bək'azala shuk'a shoyiti. shuk'ora ashunətə gizotsəna ayi misho datsatsəno. Ikə ikə galotsi awoshə woroniye k'oshona boniyo fiiniruno. boniya etoni kep'etsə aatso/foki aatso goshitaro manəd anide goshə gosha eta. manəshe aatso gosho k'alituwe no'eti aatsalona goshe erə keewo aliye mansha:-
“awoshalono gushegasho fa'a” keniya lono shuwena'ofa'a.
  5. Aatso mishi k'ac'otsi mashosh k'alituwe. mishə katsə wotere t'itsi k'ac'otsi aawo aawoni s'ayitso nok'azala bojenosh gonədəne. Tayifoyid etetsi mac'i weshishi shood bədoweti .manəsha aatso jenosh geyituwe.
  6. Aatsoni fabərikonatə agit'uposh k'aliuwe. koni etetsə k'ac'o fabəriko aatsalo fiineratse. Aatso bə'aliyara fabəriko ali. agit'up'otsə bofiineyiri aatsone. Ariyosha:- nodatsatse k'ok'a elekətəriki t'up'o k'oka elekətəriki t'up'oni bi'ed'i Aawasha aatsatse. manəshe fokotsənatə fudotsəno agit'up'ə ed'iyosh k'alitune. Jamona aatsalə beyo faleratse. No jenono

koto falatsone. Aatsalona fiinā fiinā wotere mishā katsiyo falatsone.
Aatsoni anāde sālāt'aniyosha sheng fiina bi'im.

Aatsono s'ayinonā detsa:-

Aatso s'ayinonā detso k'aziyala awoshituwe. awoshātsā aatsoni jenosh gonda. Aatsoni k'osh k'osh weerotsānā kimetuwe wokinā awashituwe.

Haniye dashātsotsi s'ilāne:-

1. Bayimook fad'iru shu'onatā kud'ā kiimotsi
2. Jakonatā k'osh k'osh fiinimootse fed'iru kiimotsi
3. Fabārikonatā sheshimootse fad'iru kiimotsi
4. Jamā beyoke boditsā k'ot'e yiru kiimotsi
5. Gop'i aatso s'ayinonā detso k'azeyala Aatso s'ainonā detsowoshā ebi k'aleti?
  1. meytse datseyiru ushi aatso ipo geyituwe.
  2. ushi aatso gufiyonatā s'alonā geyituwe.
  3. Gop'i aatsona ikāikā aawā foko geyituwe.
  4. Gop'i aatsotsa jerāmiyotsi ud'itā ato dabo geyituwe.
  5. Foki guratsa fabārikotsi fiino geyiratse
  6. Sheshi mooni aatsā maa guratse woko geyituwe.
  7. Shuk'onatā kud'ā kiimotsān mitsonatā duko geyituwe.

Dani t'ināt'ina:-

Daniyiruwo/wu/ dani tokanā bodaniyoniye shinona daniyosh wotitā modeliyotsā natā arotsā bok'aniyal shenga. Hanā weerona shinik'ano boishi okona dani malotsi deshāde botooko dani wune.

Aatso ebi?

Daniyuruwo/wu/ aatso ebi? erərə bo aatiyal daniruwotsi aatsi k'alo aaniyosh falitune. manəsha galitsi ashotsə amaok'o daniyo nogeyituwe. Etoni galitsi naana'otsə aatsosh bodetsətsə danok'o aaniya eta.

Aatso ewəkəneya daatse?

Manatse turə beyori aato aato'faletuwe. manə'etoni daniru jamotsə aatso eyoke bədatsetuwok'o keewo filituno. Manatseturəni jamə aatsi t'up'otsəna aatsə aawo ushonatə mishosh /mishifiinosh/ bək'alituwok'o keewo faletuwe. Manatse turə aatso bəkiimiru werootsi bokeewe okonə daniru wotsə aatsə datsədetsə bodetsətsə falo bokeewituwok'o aatituno. Bo aaniyatse turəni arə otera aaniyotsi keewowere. ila aatsi s'ayin kotwerotsi mas'afatse s'iləde daniwere. Ariyosha:- s'ayinə wotera aatso s'ayinə tahonə s'alo fiinonə kiitsa. faleyalo shiyonatə itsitsirunə ushi aatsə s'ayitsi weerotsi fiinonə kitsune. galotse datseyiru aatsi datsi werotsi daniru wotsə deyamə kiitsa.

Danə ayiyi k'ac'otsi:-

posəteriya, modeliya Arotsi-----

Dani malotsi:-

Daniyuruwo/wu/ danə hanə bodaniyora k'awunə aatotsi aap'iaatonə daniru wotsi danosh falituwe. Dani tookə hanotsəna aatonatə aaniyonə daniyo faletuwe.

TERƏWERƏ 4.2 Aaniyotsi

1. koota	6. Ara
2. Ara	7. koota
3. Ara	8. koota
4. koota	9. Ara

4.2.6 Jonga

Danik'os'a:- Daniruwots hanə bodani okona:-

- Jongo egə bəwoto danetuno.
- Jongi k'alotsi danetuno

Dani detsotsi:-

- Jongi egə wota
- Jongi k'ala

Dani keewi s'ap'otsi:-

- Jogo ebi?

Jongoni kashalə keewa jongo awonə be'atsone bəwotefera jongi fiinotsəna bek'iruwone jongo mange.

- Jongo mitotsi giwoshəfe
- Jogo bəjongora shishetuwe
- Afufo jongonə bəs'enora darotsə bidetuwe.
- Jongo indetuwe.

Jongoni bətooki aro/detso/ voliyomiyo/ deshatsə jongi aro/datso/daneti bəbeyiru k'ac'one. Ariyosh:- Jongi beyiru k'ac'o gurəka wotala jongonu gurəka etofalefe. Jongi detsona danofaleti k'ac'idetsone.

Jongi k'ala:-

- Jongo egosh bək'aliti?
1. Jongono bidosh k'alituwe. kafotsə, orop'ilonatə Balonotsi bobidiri jogone. Motobilə jokosha datsatsə weerə fino geyituwe. Jongonə bidosha darotefiinetə weero aliye. manəsha erərə k'aletə kisho aliye.

orop' ilowo badiyosha orop' ələ bidituwo geyituwe. kafotsə bobideri botooki angone. Balonotsi/afufowotsi/ bidosha jongə bare bəgeyiti manəsha jongatse bidosha jongo geyituwe.

2. Motobilə gomoni jongo geyituwe. motobilotsi jokosha gomo geyituwe. Gomotsi jongonə s'etso geyituwe. sababiyon gomo bət'up'aə wokinə kasho bəwoshiyala motobilə jooko faleratse. kutotsəworəni jongonə s'etsekəno. Ariyosha:- tufikuto kashefe kuto kasho woshə bək'əriyala k'oshə jogo s'eenətso k'azeyala kasho ned'ituwe. wokin k'oshəkuto dok'azeyala. Manəsha jogo motobili gomtsəsh, moteri bəsəkəlitiyo, bəsəkəlitiyonatə kutotsi fiinosh jongo geyituwe. jongo bialiyala hanidabi keewanotsə fino deshatsəne.
  3. Jongo Mitotsəsh k'alituwe. jongo bialiyala mitotsə aləno. bomisho k'aniyosha mitotsə jongo geyituno. mitotsə eenosh jongo geyituno. mitotsi kash woshosha jongo geyituno. mitotsi shos'ona jongonatə aatsonə bodagonə shawotse bobeshituwok'e k'alituwe.
  4. Jongoni gizotsəsha ayidek'əni bək'ali:- jongo bialiyala gizotsə aləno. Ashonu gizotskok'o bəkash bədetsi jongatse. Asho misho bəmarow muk'ə aawo tesho fələfe. jongo datso bək'azala aawo beteya bako dek'ik'o beyofalatse. mansha jongo bəbeyala ashofa'e jogobialiyala asho aliye.
  5. Jongo laməbonatə mitosi deshiyosh k'alituwe. Aze gaziyo wokin nas'ə gaziyo deshide mishə katsiyosh jongo geyituwe. at'imito deshiyosha jongo geyituwe. jongo bəaliyala keewotsə desho falatsəno. manəsha keewə iku deshiyosha keezə keewotsi geyituwe.
1. k'es'a – laməbik'es'o daməbənəshosha
  2. laməba – mito, itsitsəro, nas'ə gaziya

3. Jonga – Okəsəjiniya

Dani t'inə t'ina:-

Daniruruwo/wu/ dani progəramiyaniye shinona jongə daniyosh k'alitə keewotsi k'aniyo shenga. danitookə hanə ayiyoshə wotitə danəayiyi k'ac'ona galotse datseyiru jongə detsoshə falitə keewotsə beyosh falitune.

Ariyosha:- Afufo k'aniyosh faletuwe, danimaa kutotsi, danə ayiyi k'ac'otsi k'anik'əre okona haniye dashi dani werotsə daniyo faletuwe.

Daniyuruwo/wu/ daniyo aatonə bətuwiyalə shenga. **Ariyosha:-** jongo ebi? erərə boaatiyala jongo egə bəwotok'o danoshə falitune. daniruwotsi boshə bilarətsə aaniyo bo aaniyorə bofalo danosh faletuwe. Manatse turə

daniruwotsə mas'afatsi arotsə keewo kiitsonə wokin finonə daniyo falefe.

Daniruwotsə mas'afatse ed'iru mayotsənətə nap'etsə mayotsən

bonokorituwok'o woshərə aato faletuwe.

Girəmanə dek'ə ed'ətsə mitotsi bonə gifəniro ego bəbeyo dano geyituwe.

Manu jongikə bəwoto keewo geyituwe.

Manatse turə jongi niwotsi keewo faletuwe.

Ariyosha:- jongo kasho deshatse

- jongo mango detsəfe
- jongo keewotsi gifənəfe
- jongo bəbeyala kashofa'e
- jongo bətooki aronatə detso deshatse
- jongo aawonə bek'eratse bəfiino bek'etuwe
- jongo beyoko detsetuwe

Jongə mango danosha daniruwotsə mas'afotsi bok'alətsə ketə fiinotsi fiino faletuwe. Daniruwotsi jongo mango bədetso bodanisha jongo afufutsə wokin

pesətaliyots gerəde kiitsa. Jongi k'alo daniyosha ketə malotsi fiino geyituwe ketəweeronā dani maa kutotsə jongo kashə woshiyonatə jogə s'eetsonə daniyo falefe. Hanatse jongo egəbə'otəbarona jongo k'alo daniyo falefe. Ariyosha kutotsə jongo s'eetserawo kutə kaasho falerawok'o keewo falefe. Motobili gomo jongo s'eetserawo giwo falerawok'o keewə falefe. kafotsə, orop'ilonatə baloniyotsə darotse bobiderə jongonə bəwoto daniya. kashetsə keewo jamotsi bokasho jongonəto bədesheyo keewa. jongo bəbeyala kasho fa'e jongo bə'aliyala kasho'ali. Mitotsə eenosha jongo geyituwe. kashə woshonatə bomisho k''aniyosh jongo geyituwe. shawotsə beyiru gizotsəsha jongo geyituwe. Atsitsi mus'otsənatə k'oshə gizotsəsh beyosh jongo geyituwe. Ashoshə beyosh jongo geyituwe. bomaatsə misho bədiye okona s'atswotsə kidə bimis'eti mis'ətsə mishəmani anga bi'imeti. manəsha jongoni kashetsə keewo jamotsəsh baaro bəwoterawona kashə desha keewotsəsho bofino bofiinituwok'o woshituwe.

Ariyosha:- orop'ili bido keewosh falefe

Danə ayiyi k'ac'otsi:-

Modeliyotsi, carəteriyotsi, afufutsi, aatsə waaki gomotsi, kutotsi-----

Dani Malotsi:-

Aatonatə aaniyona, keewa, fina-----

K'oori malotsi:-

Jongo egə bəwoto danosha fiino geyituwe. finowosho muk'əna'unə afufu geyituwe. Daniruwots afufo bofugetuwok'o wosho shenge. hanatse turə k'awunə. aatotsi aata Ariyosha:- jongo beyoko detsəfe jongo manəgo datsəfe.

TERƏWERƏ 4.2.6 Aaniyotsi

1. Ara	5. Ara
2. koota	6. koota
3. koota	7. koota
4. Ara	

Fiinarə kiitsa k'at'ə perediyo -9

Dani k'os'otsi:-

Daniruwots danə hanə bodane okona:-

- Shali shawo geyi malo danatuno
- Shali shawo k'anik'aniyo keewituno
- Shali shawo tok'i k'anik'aniyo danetuno
- Shali tok'o deshəde k'osh k'osh aratsə fiinotsi fiinituno.

Dani detsotsi:-

- Shali shawonə k'ac'ə finosh k'aniya
- geyatə datsetsə shawonə bad'i bad'iyo dana
- shali tok'onə k'osh k'osh arotsi fiina.

Dani keewi s'ap'a:-

Shali shawi k'ac'otsi fiino osha shənə sheng shali shawo geede k'aniyo geyituwe. Hanə fiinsha shengetə shali shawoni birənə aak'əmandə aməkə woto geyituwe. hanə naari shali shawoni mitsewora karini katsi amalo detsəfe shaləmanu muk'əna k'es'ona bəkatsəfoni.

k'ac'ə finosh wotitə shawona ayiworonə fatashu falefe.

1. k'osh k'osh shali shawo k'aniyosha boshuk'i okona di'ide di'etsə shawomanə aatso dabəde shik'onatə tok'əmanə k'uride (k'ubesónə) k'aniya

k'osh k'osh keezə shali shwi naarotsi

k'ubeli aronə k'aniyetsə shawi naarotsi

kawələra tok'oni k'ubeloni pəlasətikiniwo bədestətsotsəna shali finosha sheng shawi naara. kawulefə shali tok'oni pəlasətiki niwo deshatse.

pəlasətiki niwə detsətsə shawi tok'oni jongə bədatsito wok'o woshəde bəshuk'etuwok'o wosha. bəshuk'e okona mitsa. pəlasətiki niwo detsətsə shaloni sheng shali naare.

2. Aatsə bəushi niwoni:-

pəlasətiki niwo detsətsə shawoni aatso ushi ango detsəfe. ayide aatsə usho fala shali shwi tok'oni k'ac'ə fiinosha shenga.

Shali shaawə k'anə shine shuutsoni:-

1. geyatə datsetsə shawona aawatsə shuk'iya
2. shuk'ətsə shawona di'a
3. di'etsə shawona aatsətsə gup'a
4. gup'etsə shawona gigiləconə s'ala
5. s'aletsə shawona keezə aawosh baad'iya
6. abatsi aatsona s'aləde kuut'a
7. s'aletsə tok'əmana pəlasətikunə wokinə jongo bəkiditə wreronə sat'inotsə beeza.
8. k'aniyetsə tok'o shik'e tok'əmanə shik'eyiri tok'otse beyiru jongo kishunatə bəmotso jamokə betsosha.
9. dabəde shik'etsə tok'atsə di'etsə geweshiisho wokin de'ptsi shalo daba.

Shalə fini weerotsi:-

k'aniyetsə tok'o haniye dashi weeronə k'aniyo faletuwe.

A. Tok'o shishide'e k'ac'atsə k'aniye okona getsə naarona k'ut'əde fina.

Bi. Ayitok'o kishon deshəde duməde k'ut'onə fiina.

Hani dambi k'aniyetsə tok'o daniruwotsə k'osh k'osh arotsi k'aniyo falituno. Manotsi Gizotsənətə maa k'ac'ək'ac' aro etoni:- shaam bezi k'ac'onatə s'ilas'inonə, Ambariyonə, masək'aliyon-----

Worək'atə k'odə k'oda k'aat'i Perediyo – 6

Dani detsotsi:-

- k'ut'ək'ut'a
- korədek'a
- fəlesh karədiya

Danik'os'awotsi:- daniruwotsə han bodane okona:-

- Worək'atonə k'osh k'osh fiini k'ac'o dozituno
- Worək'ati fiinotsən bomoo shegishituno

Dani keewi s'ap'a

Worek'atotsi k'osh k'osh aronə k'odonatə k'ut'onə k'osh k'osh fiini k'ac'otsi fiino falefe. Manotsi k'ac'ə detsi worek'ati k'arəc'ita, maa shengishi fiinotsi.

Dani t'inət'ina

Wore k'aton ikə ikə fiini k'ac'otsi fiinosh:- worek'ato, mak'asiyo, niti shimbo, mələc'iyo shənə k'aniyo geyituwe. worek'atonə fiinetsə fiini k'ac'ots daniruwotsəsh kiitsuwere.

Daniyiruwo dambi s'eegetsə k'ac'otsi deshəde worek'atə k'odək'odonatə k'ut'ək'ut'onə shengəsh bətookonə k'ut'əd k'orəfetsə shinə kitsuwe. Maniye okona daniruwots bofinish ayiyune worek'ato bok'ut'ora shasho bonə bək'ut'awok'o izune. Itə galotse worek'ato datseyo bək'azala gawunə maratə. Ariyosha:- eec'ec'i maratə finofaletuwok'o kiitsune.

Danə ayity k'ac'otsi:-

Mak'ashiya, ərəsasiya, worek'ata, miti shimba, mələc'iya----- deshədek'a.

Dani malotsi:-

k'ut'ək'ut'a, k'odək'oda, arəfutəfuta-----

Fadi malotsi:-

Daniruwots worek'eto k'ut'əde deshəde k'osh k'osh shengə fiinotsi bofinitkuwok'o wosha.

Gene'u kitsi karədi fina k'aati Peradiyo -6

Dani detsotsi:-

- Fiini shin shuutsa
- Fiino shengsh korədek'a
- Shengshonatə baatsi fiina

Dani k'os'otsi:-

- Worek'atonə k'osh k'osh k'ac'otsi fiinituno
- Bomoo baatsituno

Dani keewi s'ap'otsi:-

Worək'atonə gene'u kitsitə karədiyo fiinituno. Daniruwotsə ikə ikə ashotsəsha karədiyatsə bo ashə nemonatə teronə kiitsədə k'anide bomaa ashotsi kup'ituno.

Dani t'init'ina:-

Daniyuruwo gene'u kiitsi karədiyo fiinosh geyitə k'ac'otsi deshəde'e kaat'otsə kindərə daniruwotsə bobek'əfe bi shinə bəfine okona daniruwotsə bofiinituwok'o wosha karədiyatsə k'op'etə s'ufiyotsə, saletə siliyotsə/arotsə, galotse datsetə keewotsi kitsitə keewə woto geyife.

Danə ayiyi k'ac'otsi:-

Worak'ata, metəra, ərəsasiya, mak'asiya, miti shimba----

Dani malotsi:-

fiinədə'e kiitsa, k'ut'ək'ut'a, futi mala

4.3 Ikənə beyirugalə t'iwitsonatə gudona Dani detsotsi:-

- k'abali ashotsi
- Fiinarə bonə k'eyetuwotsi
- gonkeya (k'ebeliyonatə ashotsəna)
- Ashashotsə botookə tookona
- Bo tookusha
- Bogalosha

Dani k'os'a:-

- Bo k'abali ashotsə binə bok'efə fiino keewituno
- Bo k'abali ashotsə gonkeyo keewituno.

Dani keewi s'ap'otsi:-

- k'abali ashotsi k'osh k'osh fiini k'eyotsi detsəfəno. ikə ikoni goshəka. k'oshoni kishi fiino detsəfe. ikə ikoni jakika. ikə ikonuwe məgəsiti fiinetsəke.

- kabaliyo k'eziruwoni galitsi ashotsənətonə wotarə nawiyifiino fiinituno.
- kabaliyotsə beyiru ashotsi botookə tookona gene'orə, shiyanorə, kic'orə dabetuno. Galitsi ashotsi nawiyi fiino towarə bofiiniylə galo wonetuwe.

Dani t'inə t'ina

Daniyiruwo daniru jamotsə bobeyiru kabaliyo k'eziruwo bəbeyiruwok'o bodanetuwok'o. bo k'abaliyonatə bədatseyiru worado bokeewituwo k'o kup'iya, Gat'ari galotse gashətsi kabali mahaberiyo k'eziruwo bəbeyiruwok'o keewa. Jamə kabaliyotse beyiru ashotsi k'osh k'osh fiini naaronə bok'eyiruwok'o keewa. Ariyosha:- Gosho, jaako, məgisitsi fiino, shalə wozo, gok'ə shiik'o, k'iis'ək'is'o-----

Maa ashotsə bo'aayeyiruwok'o, galə ikotsə beyiru giyotsə bodabeyiruwok'o kabali k'eziruwonatə kabaliashotsi k'osh k'osh nawiyi fiinonə dabeyo bəgeyituwok'o daniruwotsəsh keewa. Egonə egonə bodabeyiruwok'o daniruwotsi aatəde bokeewitu k'eba. weerə fiino, galo up'etsatse koto, mitə toko----- arətsə aaniyonodatsiyala daniruwotsə sheng dano datsiruno eta. Hanatse k'oshoni k'abali k'eziruwonatə ashotsənə bomatseyala dani moo, jeeni moo, k'eshəde ashotsə kic'o bis'owosh faletuwok'o keewa.

Daniyiruwo itəguronə k'ebaliyonatə ashotsənə finatsə nawiyi moo bəbeyala daniruwotsi deyamə kiitsune.

Danə ayiyi k'ac'otsi:-

Arotsi, foto gərafiyotsi, fiinədə'e kiitsa-----

Dani malotsi:-

keewa, amərə s'ila, shiyeya

Fadi malotsi:- daniruwots bok'abaliyonə fiinetsə nawiya moowtsi aatəde bowetuwok'o wosha.

4.4 Galə detsə detsa k'aat'i Perediyo – 12

Dani k'os'otsi:- Daniruwotsə hanə bodani okona:-

- daatsə geyitə keewotsi keewituno
- maa gizotsi aak'o bodetsetu wok'o keewituno
- maa gizotsi shengsh detsetuno
- Mitotsi aak'o bodetsetuwok'o keewituno
- Mitotsi detsetuno.
- Bodani moonatə bomooyi kas'o ak'o bodetsetuwok'o keewituno.
- Bogalo ak'o bodetsetuwok'o keewituno
- Bogalo detso falituno.

Dani detsotsi:-

1. Maa gizotsi shengsh detsa
2. Mitotsi detsa
3. Nokas'o s'ayitsonatə kotona
4. Nogalo sayintsonatə kotona

Dani keewi s'ap'otsi

Dani tookə hanə bəkeewor daniruwotsə bogalotse datseyiru keewotsə k'alo danəde'e shengsh detso bəgeyisha. Galə ikotse ayi k'alitə keewotsə datseyosh falitune. Ariyosha:- Aatso, shawo, gizotsənətə mitotsənə k'alitə keewotsiye. Beshətsə danonə aatsonatə shawi k'alo keewere.shawikonatə

aatsi datsadetsona hanatse keewo geyiratse hanatse keewetuwo
gizotsanatə mitotsənə detsə detse. nomoonatə nodani maa kas'ə kotə kotone
bədabiti Nogalə detsədetsa etoni nogalotse datseyiru keewotsi shengshde'e
detsa eta.

A. Gizotsi shengsh detsa:-

Nogalotse maa gizotsə datsetuno. maa gizotsi shengshə nodetsiri nosh
bok'aliruwoše. Gizotsə ashə na'osh ayi k'alo imiruno.

- Ariyosha:-**
1. Baakoke ketsonatə meetsonə datsituwo
  2. mizə bero goshonatə meetsonə k'alituwe
  3. mizə indu ezonatə meetsonə imetuwa
  4. mereeronatə eyishonə meetso imetuno
  5. Daazo, Boolo, farəsho, c'anosh finituno.
  6. Maa gizotsi keməde'e gizodatso falituwone.

Manə bəwotətsotsəna gizotsi shengsh detso geyituwe. Maa gizotsi detsa
etoni haniye dashi keewotsi setsa eta:-

1. Bogetsə mishə maza
2. s'ayinə k'eemaa k'aniya
3. Bos'ayinə kota
4. Mid'ə k'azonatə makarisək'aza-----

Gizotsi ashok'o kasho detsəfəno kashetsə maa gizoni mishonatə k'eemoonə
geyituwe. Mishonatə maats turə s'ayinonatə jenonə geyituwe. Gizotsi
bos'ayino korəde'e maziyo nok'azala nogetsə k'alo datso falatsone. Manatse
k'oshoni gizotsi kaashimitə wosho geyiratse. Gizotsi ashok'o jeno geyituwe.
nokuwiyala nibo k'unərə no atso mid'oshə falitune.

Ariyosha:-

- Daazo nojot'orə k'apetuwe
- Mizə bero nojot'orə nokoshetuwe
- kano nojot'orə shas'etuwe

Manəsha gizotsi sheng bowotətsotsəna ashonəto shunekəne eto falefe. shunetso tokolo geyiratse. maniyere shengsh detsonatə kotonə geyituwe.

Bi. Mitotsi detsa:-

Mitotsə gizotsikok'o kasho detsəfəno kashetsə keewə jamotsi eenetuno. boeni okona ashosh k'alituno. mitotsə bo aliyalə ashonatə gizotsənə beyosh falatsəno maa gizotsə kawonə wotere guronə mitotsi bomeyiri.

Ashonu kawonə wotere guronə mitotsi bomeyiri Ariyosha:- mizə indu moc'o matəni ashosh ezo bi'imi. Asho kawona mitotsi bomeyi manəsha mitotsi shengsh detsonatə kotonə geyituwe. Mitotsi hanidashi werotsənə shengsh koto geyituwe.

- Gashanatə shos'ona
- Aatso isha
- Bomaro sherəkə k'aza
- Bogindonatə bo'aaronə k'ut'ə k'aza

Ci. Nogalo shengsh detsa

Nogalo ayi weeronə s'ilo faletuwe

- No beyi maa kas'o
- No dani maa kas'o
- Nogali guro.

No beyi maa guri kas'o s'ayinonə datso geyituwe. sheshi moo beyo geyituwe. Na'a wotere ashə eeno bodatsətsokə kiimə juwo geyiratse. Nobeyiru moo sheng bəwotisha k'osh k'osh mitotsənə baatsiyo geyituwe. Mitotsi shengsh detsonatə eenə shonə geyituwe.

No dani maa kas'ona nomaa kas'ok'o s'ayinonə detso geyituwe. worək'atonatə arətsə keewotsi nodatsətsokə juwo geyiratse. Shesh mootsəə sheshəshesho geyituwe. nokas'o bəshengisha k'osh k'osh miti naarotsi eenəsho geyituwe. Gizotsə detsə detso danosh ketə gizə mec'ogeyituwe. Jamə galitsi ashonətnə wotarəni galə shengsh detso geyituwe. ikə ikə galitsi naana'otsi gizotsi bomkarəsefe bek'e yiruno. manə shengə bəwoterawok'o daniruwotsə bogali ashotsəshə daniyo geyituwe.

Bogalotse daatseyiru mitotsə natə gizotsənə shengsh detso geyituwe. Nokas'o bəsheng etuwok';o nogeyiruwok'owanogalo shengo geyituwe. Bəmək'iyala shashotse ikawo s'ayitsi kes'o wosho shenge. Aawushi worora tok'iru beyokotsi k'aworə k'anide'e kic'o bazo geyituwe. Jamotse daniruwotsə botookonə turə bogalo koto bonəgeyituwe. shengsh detsə daniyo maana'i tooko toworə eenəsho geyituwe.

Dani t'inət'ina:-

Daniyiruwo/wu/ daniyoniye shino shengə detsə detso kitsosha carəteriyo wokinə arotsi bok'aniyalə shenga. carəteriyonatə arotənə baaro bəwoterawo k'osh dani malotsi k'aniyo faletuwe. manu bogalotsi keewok'o wosho falituwe. Galotse shengsh detsi dani dərəjitiyo bəbeyalo fiini dozotsok'o ayi k'ali keewotsi datso faletuwe. Ariyosha goshi ashotsənəto gonkeyarə danosh shengetə keewotsi k'aniyo faletuwe.

Daniyiruwo dani tookə hanatsi keewotsi baaro daniyo geyiratse. t'ino geyitsona daniruwotsə dani anəgo s'iləde'e niye. Jamonə keewetsoni shengsh detsə detsi keewo daniyiruwo sh gawonə danə detsiyosha.

Daniyiruwo danitooko bədaniorə daniruwotsə bofalonatə anəgonə k'alo bofalitə keewotsi t'iwis'ə dano ketə weeronə bodanetuwok'o woshituwe. Shini daniruwotsə botookə tookonə bomooke Gizotsəsh, Mitotsəsh, bomaa kas'oshonatə bogalosh egi naari shengsh detsə detso bok'aləfok'o gawononə boshiyetuwok'o wosha. Manatse turə daniruwotsə bos'eeya keewotsi daniyiruwo keewude'e daniwe. aride'e keewonatə tururonə keewonə daniruwotsi kaashide shengsh datso bi'aliyalə wetə keewotsi /kic'otsi/ daniya.

Shengsh detsədetso kiitsəde'eni ikə ikə fiinənaarə kiitsotsə bobeyao daniruwotsi aato faletuwe.

Ariyosha:- Mitə toko, shos'o, kasho, aatsə isho arətsotsi daniyiruwo/wu/ finəde'e kiitsonə bodanetuwok'o wosha. manatse k'oshoni arotsatse s'egetsə keewotsi daniruwotsə shengsh bodanetuk'o wosha.

Dani ayiyi k'ac'otsi:-

- Mitotsənatə gizootsə carəteriya.
- Shengsh detsi malotsi kiitsitə carəteriyonatə arotsəna.

Dani Malotsi:-

Shi yeya, aatonatə aaniyona, keeweya-----

Fadi Malotsi:-

Daniyiruwo/wu/ galə detsə detsi weero daniruwots k'awonə aap'i aatotsi aatonə bodanetuwok'o wosho faletuwe.

Ariyosh:-

- Shengshdetso bəgeyitə keewotsi aata
- Maa gizotsi shengsh detsi malotsi bokeewituwok'o aata.
- Mitotsi detsi molotsi bokeewituwok'o wosha.
- Dani moonatə maagalotsə detsə detso----- bodanetuwok'o wosha.

TERƏWERI 4.4 Aaniyotsi

1. koota	6. koota
2. koota	7. koota
3. koota	8. Ara
4. Ara	9. Ara
5. Ara	10. koota

k'ot'ə awodi iwishi aatonatə aaniyotsəna

A.	1. Ara	6. Ara
	2. koota	7. koota
	3. Ara	8. Ara
	4. Ara	9. Ara
	5. koota	10. Ara
Bi.	1. Bi	6. Bi
	2. Bi	7. Bi
	3. Ci	8. Ci
	4. Bi	9. Ci

5. Ci   10. Di
- Ci. 1. Fuda
2. Mara
3. Ara (k'aka)
4. Gida
5. S'ap'a